

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 02415

LAND UN LIBSHAFT

Ezra Fininberg

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

עזרא פינינבערג

לאנד און ליבשאפט

לידער

(1927 — 1925)

צענטרפארלאג
מאסקווע — 1928

Главлит 99.821

Тираж 2.000 экз.

389

געשענקט
גארי פינינבערגן

I

אין די טיפן פון די זומערס טאנצן קארהאָדן.
לאַמיר לויפן, לאַמיר נאכלויפן נאָך אָט דעם פּאָדעם.
זאָל ער שלעפן, זאָל ער ציען, זאָל ער אונז פאַרציען:
העט באַ טייך און העט אַף לאַנקע פאַרטיקט מען די פריען.
העט באַ טייך און העט אַף לאַנקע און מיט סימכע אָנגעלאָדן
אין די טיפן פון די זומערס טאנצן קארהאָדן.

אין די טיפן פון די זומערס פּאַלט אַראָפּ מאטאַנע:
ליד און הימל, וויין און מיידל, זון און האַניק.
לויף-זשע, יאָג-זשע, לאַמיר קלאַרן פּאָדעם כאַפן:
אויסגעדאַרשט און אויסגעהונגערט דורכגעטרייסלטער שוואַרצאָפּל
און אין גערטנער נאכן הודען, פארן הודען פון קאַנאַנע
אין די טיפן פון די זומערס — וויין און זון און האַניק.

אין די טיפן פון די זומערס שיינט אַזוי די מדינע.
דאָך קיין צווייטע ניט צו זוכן. דאָך קיין צווייטע ניט געפינען.
אונזער ווייטעק איז פאַרווייט דאָ און ס'מוז אויפגיין אונזער
פרייד דאָ.

יאָג-זשע, לאַמיר ביידע נאָכן פּאָדעם לויפן, מיידל:
איבער פעלדער, איבער ריוון, איבער העמדל ווייסן, דינעם
אין די טיפן פון די זומערס שיינט אַזוי די מדינע!

וויל זי אוועקפליען — כאָפּ איך באַ הענטלעך זי אָן :
— פּלי ניט, דו ווילדע, פּלי ניט!
ס'האַט שוין געוויכערט באַם ברעג האָריאָנט
און היינט איז אַ טאָג באַ דעם טייך אין דער מדינע.

האַסט מיט מיר זיך געפלאָנטעט, האָסט מיט מיר זיך געקנוילט
און מיר האָבן געפרייט זיך אָף שפּיזן אָף שאַרפע.
עפּשער געווען איז אונז שוידערלעך - וואויל, —
היינט איז אַ זומער באַם טייך — און מע דאַרף ניט.

רוסט זיך מיט מיר אַפּן זאמד אין אַ זוניקער מיט
און כּוּזע דורך דיר טייכ'ס בליציקן טאַל-גאַנג,
דערפּער און שטעט אינם היינטיקן צווייט
אַרום דניעפּער-טייך, מאַסקווע-טייך, וואלגע.

דאָס איז דאָך פון טכילעס די זון און אָט-דאָ,
אין געווארעמטן, שטענדיק-לעבענדיקן פריי-זיין,
פון א קרייז אין אַ קרייז, אין א טאָג נאָך א טאָג,
פון א טייך צו א טייך אונזער רייזע.

געלויבט און גערימט זיינען טייכן פון לאַנד,
און מיר פראווען דעם לוסטיקן זומער פון האינאָר.
וואוהין דו פאַגערט און וואוהין ביסט אימשתאַנד
שפעטער ערשט פליען מיר, פרייע!..

באַטאָג איז. און ווינטל די כוואליעכלעך טרייבט.
צעשיינט אַלע טייכן אָף לאנדעשן שעטען.
ווילדע, צעשויערטע, משוגענע, ווייב,
נאָכאמאָל פליען מיר שפעטער!..

אַזאַ ליבשאַפּט, פּאַטערלאַנד!

איך פאַל פון די צווייגן,
וואָס בויערן אוונט,
און לאָז זיך אין מאָרגן אין פרישן פארבייגיין
מיט גאַרניט ניט האַבן,
און ס'טאַנצן די פיס בא די מיידלעך אָף שטיינער
און ס'טייטן די ווייזערס אָף צייט בא די גאַרנס,
און ווער מיט מיר? קיינער.
און וואָס מיט מיר? גאַרניט.

דיין נאַקעטער אָטעם
אָף מיין פלוצלינדיק פאַלן
צעכיינט און צעשאַטנט
אין מיר און אין אַלע.
און מיינע אויגן און מיינע אָדערן,
אויפגעריסענע אין פרי,
ציען און מאַנען, שלעפן און פּאָדערן,
אין כידעש צעפּראַלטן מורמלען: הי!

אַזאַ ליבשאַפּט, פּאַטערלאַנד!

איך באַטראַכט די פּיס, וואָס האָבן געריסן זיך,
געוואלט זיך אָפּקייטלען, געבן א שפּאַן
צו די וויסטענישן, וועלכע גיטן זיך
בא דיינע ברעגן, פּאַטערלאַנד.

אָף צווייגן אָף שאַרפּע, אָף טאַנעבוים העכערן
אַרויפגעבליצט, אַרויפגעשיקט
הוילן בלאָוון אוונט לעכערן
מיט איינגעשפּאַרטן, הייסן בליק:

— היי, אָף געשטערנטע שטעגלעך,
היי, אין הימלשע סטעפּן,
היי, איז עפעס דאָרט מעגלעך,
עפעס צו טרעפּן?..

און אין פּרימאָרגן אין פּרישן, נייעם
גאס געפּלאַסטערט מיט לייבער ציט
און איינמאָל און צוויימאָל, צוויי מאָל און דריי מאָל,
דריי מאָל און אלע מאָל: הי!

אַזאַ ליבשאפט, פּאַטערלאַנד!

סע גייט היינט א כוידעש.
סע גייט היינט א יאָר,
פון גייען אַזוי דא
מיט זיך און מיט גאָר.

פון טאַנענבוים העכערן, —
אַזוי וואויל, אַזוי פּיין

צײטערט דאָס בעכערל,
צײטערט דער וויין.

סע שפּאַנט מיט מיר יעדער
אַף פעלד אונטער לואָנע
און ס׳רודערן רעדער
און ס׳הילכט א קאַנאַנע.

מיט האַמערס, מיט סערפּן,
מיט פּלאַם-רויטע פּאַנען
און מיין נאַקעטער קערפּער
געשמידט צו קאַנאַנע.

די מאכנעס אין קריג און דאָס פּאַנעם איז אָפּן
און דאָס האַרץ איז דאָס האַרץ פּון ניט-שולדיקער פּי
און פּון מי:רעך ביז מאירעוו, סון דאָרעם ביז צאַפּן,
פּון ערד ביזן הימל: הי!

אזא ליבשאַפט, פּאַטערלאַנד!

ליוואדיע

ווייטן סאמעטן צעבליט אָף גערטנער גרינע.
סיפליט די כוואליע, סיפליט און קלינגט די כוואליע.
כיליג באַם דאָרעם-זוים פון ראַטן-מדינע.
כיליג באַם קייסערס מירמל-פאלאץ.

סיהאַט אַ קאיאָר געשאַנקן מילדן בלוי מיר,
כיבין לאַנג געגאן מיט ברעגן אָנגעגליטע.
אין גאַרטן כ'רו. אָף קיפאָריסן — בוימער,
אָף קייסערס מירמלשטיין — די זון פון מיט-טאָג.

מיין פוס מיין באַרוועסן די ווילדע שוימען לעקן.
סע שלעפערט זון מיט זשומעריי פון בינען.
כישלאָף אָפּ אַ שאַ, כיוואַך אויף: אָף גרויסער שטרעקע
צוקאפנס מיר — די ראַטן-מדינע.

אירן קוואלן מוירדישע זעט ס'אויג פון דיכטער,
שווינדלען דעמבן קרעפטיקע אין וועלדער הייסע.
האָסטו געזעען זיי, די געסט, די אומגעריכטע,
אַמאָל אין כאָלעם דיינעם, קייסער?

אַז אַרומגעגאַנגען ביסט אין אַ קאַיאָר דאָ,
אַף פּלאַטערדיקן יאם געקוקט פון דאַנען —
האַסטו געהערט, געהערט דאָס הילכן פון די אָרדעס,
וואָס גיין אַף קאַפּ דיינעם, ראָמאַנאָוו?..

כ'שלאָף אָפּ אַ שאָ, די פלינקע שוימען פליסן.
כ'וואך אויף און כ'שפיר מיט אַנגעברענטן זינען:
אַף גרויסער שטרעקע לויפט די זאפט, די זיסע,
די לעבעדיקע זאפט פון ראטן-מדינע.

בא יאָם, בא מירמלשטיין בין אפדערנאכט פאַרבלייב איך.
אַז כ'גיין אוועק, צעכאַלעמט זיך מיין פיבער:
אַף גרויסער שטרעקע — בעכערס זאפט זיי אויפגעבליטע לייבער
און זאפט איז גייסט, גייסט פליסט אַריבער...

איז וואָס געדענקט די יונגקייט מיינע, וואָס?
אין ווינטער-פעלד, אין פייער-גלי פון פראָסט
אקעגן צוג מעשוגענעם א יאגנדיקער האָז,
א האז א טויט-דערשראָקענער מיט אָנגעשפּיזטע אויערן.

מיין אויג איז גרויזאם-מיד, ס'איז גיפטיק-זיס
דאָס טריפעניש פון בלוט אין אָנגעבלייטע פיס,
און צוג אף האָז אנטרונענעם אדך שיסט און שיסט,
ביז ווייסער אוונט פאלט אין פעלד אין אומגעהויערן.

דאן קומט צו כאַלעם זון צו אויג צו מאַסט,
און דאן פאַרציט א ליד דער שיקערער סאָלדאט,
דאָן אין דער נאכט די קווייט די ווייטע לאדט
צו טאַינעג איין, צו טאַינעג-אומקום באלדיקן.

און גרויס די נאכט, און ס'קלינגט די נאכט מיט שניי.
ס'גייט אויף א זון אַ ריויקע אף אָנגעגליטן וויי,
און דאן ביז קאלטן נעפל-פרי — געשריי,
ביז נעפל-פרי דער יאמער נאָך פארגוואלדיקונג.

אין ס'בליט די קווייט אין ווייט מיט וואונדער-בלי,
און מיר וואשן זיך מיט שניי אין קרידע-פרי,
מיט שניי, בא צוגן, אלע, און אויך זי,
אַלע, אַלע אינם פלי פארברודערטע.

און גרויס דאָס פעלד און איבער דערפֿל נאָנטס,
אין מיטן פעלד צעפאכעט איז א פאן.
ווען צווייטער אָוונט פאלט — מיר קומען אַלע אָן
דורך בערגלעך טונקעלע צו שטאָט צערודערטער...

היינט איז די יונגקייט מיינע יונג באנייס.
זי רעדט מיט אלע ברייטן: — לאנד מיינס, שפייז
דעם מוט אין בלוט מיינעם, דעם פרישן דרייסט,
דעם גלוסט דעם הייליקן נאָך וויי פארשוואונדענעם.

און די קווייט די יונגקייט מיינע לאקט,
און צו קווייט די יונגקייט מיינע יאגט,
און לעבן וועט זי נאך א גוטן טאָג,
א גוטן טאָג מיט לאנד מיט אגגעצונדענעם!

סע ווערט ניט ניםעס און סע ווערט ניט שווער
טויזנט מאל ארומגייען ארום אן ערד.
אָף די העלע פעלדער אין א פרי
לאַזט זיך שפירן אימפעטיקער כאיע-גלי.
אין קאיאָר אָף טוואוע רייפער שפרינגט באגילדט
פלינקע, שמייכלענדיקע מענטשן-שפיל.
איז אין מאָרגן-בליצלעך אָנגעהויבן ווערט
טויזנט-איינסטער גאנג אַהום אן ערד.

עך, דו פרישער טויזנט-איינסטער גאנג!
סי'טראָגט אן אנהויב טאָג דיך מיט דער גיכער באן.
ס'ווארט די גרויסע שפיל אין אום און גראָד.
וועלכע, וועלכע אינם אָוונט אין דער שטאָט
שלעפן וועט אין פריילעכן באגער
טויזנט-איינסטן גאנג ארום אן ערד?

אין א פעלד צעווישן פלאַנטער-שטעט
האָט זיך אויסגעצויגן רוען דער פּאָעט,
און דער טאָג אין וואַרעם וואקסט ארויס
און פון פלאַנטער-שטעט גייט ווייטער רויש,
און מיט גארע ברייטן האָט ער זיך צערעדט,
אין א פעלד אין מיטן זומעד, דער פּאָעט:
— לאנד און ליבשאפט, ווארעמט, נערט
טויזנט-איינסטן גאנג ארום אן ערד!..

די צייט אין שטאָט געשטילט, בלויז מורמלדיק צעלאָפן.
דאָס אויג צעשווינדלט איז אין יאָגעניש פון טעג.
נאָר איך געדענק: באַ מיליאָנען גליענדיקע פּערעקאָפּן
מיט מיליאָנען רויטע האָסטו לעבן דיינס אוועקגעלייגט.

און אויב איך קוק און אויב איך ווארט אף גרוסן
און אויב איך גלויב, אז אויג וועט ווערן פריי —
ביסט דו דאָך עס, בלויז דו, אַנטלאָפּענע מאַרוסיאַ,
ביסט דו דאָך עס מיט מיר אין איינציקן געביי.

באַ יאַר אין פעלד קיין פייער און קיין שליאַך ניט.
שוין אויפגעגעסן אויגן דיינע האָט די רז.
נאָר טיף באַנאכט פאַרלאָזטו אינם יאר די מאַכנע
און קומסט צופליין אף אויסבויען מיט מיר די שטוב.

א דאָך פאַר הויכער שטוב שווימט-צו, שווימט-צו שוין
און סלופ נאָך סלופ פון הוילע ווייטן ציט.
אין מיט פון צייט מיינער פליסטו אריין, מאַרוסיאַ,
און ס'וואַקסט א שוועל אקעגן אַלע פרי...

כאָטש כ'ווייס, אז ס'כאַלעמט זיך, כאָטש כ'ווייס, אז ס'האַט געטראָפּן:
באַ יאַר אין פעלד קיין פייער און קיין שטעג.
באַ מיליאָנען רויטע, גליענדיקע פּערעקאָפּן
מיט מיליאָנען רויטע האָסטו לעבן דיינס אוועקגעלייגט.

צו די פריערדיקע קניען זיך דערקייקלט.
צו אַמאָליק זייד זיך צוגעטויליעט.
שפּרינגט אַרויף מיין סימכעדיקע פּרייקייט.
שלאָגט אַרוף מיט אויפּרייסן מיט דולע.

— אין די טיפּן האָט מיין שפּאַן געיאמערט.
זעסטו אויגן מיינע אויסגעפרואוועטע ?
פּריערדיקע, איינע מיינע, טאָמער,
טאָמער דאַרף מען פּאַרט נאָך עפעס אופּטון ?

טאָמער דאַרף מען פייער-פּלאַם צעבלאָזן,
אַכטונג געבן ס'זאָל דער שוים אַ ברויו טאָן,
טאָמער דאַרף מיין איינגעשפּאַרטע האָזע
דוכשלאָגן אַ גאַס דיר מיט די פּויסטן ?

טאָמער דאַרף מען זען ניט פאַרלירן,
אומטראָגן געלאָסענער די שליטע,
טאָמער דאַרף מען אויסבויען א דירע
אין די שטעט אין סאַמע אינדערמיטן?

טאָמער דאַרף מען ווארטן ביזקל גראדע
ס'וועט א שלעפּ טאָן שטורעם האַרץ דיינס, האַרץ מיינס
אף ארוף אף הויכער באַריקאַדע,
אף אוועק אַזוי, ווי אַשער שוואַרצמאַן?

פריערדיקע, דאָך א צייט, אז כ'טרעף שוין
רינגלעך מיינע קלינגען אין דערלופטן.
פריערדיקע, איינע מיינע, עפשער,
עפשער דאַרף מען פאַרט נאָך עפעס אופטאָן?

אין שאַ אין שטאַטישער, אין שאַ פון אויפגיין אף געלעגערס
א שליטן פליט צרויס און שטייט מיט אונז אַ רעגע
אקעגן ברייטער היים, אקעגן מילדער שוץ,
אקעגן פעלד, וואָס האָט אונז אנגעוואונשן אַלדעס גוטס.

אונז פּרענטעט אויף די היים דאָס אויג דאָס זינדיק-בלינדע
און פלינקער, קלינגענדיקער שליטן זיך צוריק צעשווינדלט.
פאַרהיט, אוי, ניט צעשיט דעם בליענדיקן מוט
פון פעלד, וואָס האָט אונז אָנגעוואונשן אַלדעס גוטס!

און גיין מיר אף געלעגערס אויף—די זינד פון פלוידער
פאַרגייט אין פלאַטער - קוש, פאַרגייט אין לויכטענדיקן שוידער.
מאַרגן ווער נאָך, וואָס נאָך וויי אונז טוט,
אז ס'האַט די וואונרער-היים אונז אנגעוואונשן אַלדעס גוטס! ?

זיילן-לויף און בוימער-נויג און פעלדער-שווינדל.
האָט זי פריילעך אויפגעוואַכט אין פרי אין לינדן.
איז זי זיך צעלאָפן, ליכטיקסטע פון אינדן,
לעבעדיקער, לעבעדיקער אף די שנייען.

הייס מיין שטערן, קיריעדיק די טאָפליע.
אָט איז זי צעשפרונגען אין גאַלאָפ זיך,
אָט גיט זי אַ פלי, א שאַקל מיטן קאָפ מיר,
גארט מיט ליכט פון אויגן מיך דערפרייען.

אין די וועלדער, וואו א פלאַנט דאָרט, וואו אַן עק דאָרט
שפרינגט זי אום און קלינגט און הילכט און וועקט דאָרט.
— טעג פאַרשייטע מיינע, ריינע ווייטן מיינע, שיינענדיקע
שטרעקע !

קוואַלן קוועלנדיקע אונטער שווערע פוסטן !..

בצ אן אויסלאָז פֿון אַ וועלדל, בצ אַ טאַנען-ווינקל
מיט איר לייב דעם וויבערשן גיט זי אַ פינקל:
— אינגל, וואָס האָסטו דעם קאַפּ פאַרלוירן, אינגל?..
און די אויגן אירע ברענען לוסטיק.

פלאַם—מיין שטערן, אייז—די ווינטער-פלאַנצן.
אינם גרויסן פעלד אַ טאַג אַ גאַנצן
וועט זי יאַגן, וועט זי פליען, וועט זי טאַנצן,
וועלן שווינדלען ווילדע אויגן אירע.

ווען סע צינדט דער מאירעוו דעם פאַרנאַכט אָן —
אין געלויף אַ רעגע וועט זי זיך פאַרטראַכטן
און אַ וואָרף צום ווייטסטן, שטילסטן שליאַך טאַן
גלעקלעך, גלעקלעך, גלעקלעך אין קירע.

ווייל דאָס לייב פון פאַרנאַכט, ווי דאָס לייב פון דער פרוי,
ווי די דינע, די זיידענע טירן,
וואָס גארן אַזוי צו דערשלינגען דעם טוי
און געבירן —

דעריבער שיינט שוים אפן שקיעשן פלאץ
און סע שווינדלט דאָס האַרץ און סע רוישן געהירן
און סע שרייט אין פאַרנאַכטיקן הויל: ס'האַט געפלאַצט
די ראָד פון נעזירעס!..

אף אספאַלטענע סודעס ארומשפאַנען שטייף,
אף צעקלונגענע ווינקלען צו שפירן און שפירן,
ווי סע שלעפט מיט אַן אויג, ווי סע רייסט מיט אַ פייף
אף געבירן!

נאנא מיך ציט, נאנא מיך שלעפט,
נאנא פארשלעפן וויל מיך
דורך קויטיקייט אף ווייסע טרעפ
צו גרויסער קינאָ-פילמע.

נאכט האָט זיך מיט דיין לייב צעפליט.
אוואדע כ'גיי, אוואדע,
באוואונדערן וואַזוי סע פליט
דער גאַנעו דער באגדאדער.

דו האָסט זיך היינט מיט מיר צעשפילט.
גייך זען מיין בלוט-בעהאלע,
מיין וואונדער-דאָר — א טריוקן-בילד
„טראַגעדיע פון טריפאָליע“.

כיבין אונטערטעניק, שטיל און וואויל,
כ'גאַר ליפן דיינע זיסטע,
כ'האַב ליב דיין מויעכל, דיין הוילס,
ווייכלייביקע ארטיסטין.

אין פינסטער קוש איך דיינע האָר.
נאנא, ווי גוט איך פיל מיך:
סע לויכט באגדאד, סע ראַשט מיין דאר,
מיין דאָר אין קינאָ-פילמע.

און כ'פיר דיך אָפּ אהיים: — דו האָרכסט?
נאנא, בלייב שטיין, פאַרנעם עס:
אין הויל פון מיטנאַכט-שטאט מיין דאָר,
ער ראַשט דאָך אינדערעמעס!

נאנא, דו הערסט עס ניט? אָ, וואָרט,
דעם אויער נויג צו דרערד צו:
ראַש גייט פון פעלד אף טראָטואַר
אף אונז, אף אונז, אהערצו!..

זי לאַכט, נאָנא, ווי פריש זי לאַכט.
— נאנא, ער ראַשט, ער פלאַטערט!..
ביז מיט א טראַך ווערט צוגעמאַכט
די טיר פונם טעאַטער.

פארבלייב איך אין דער נאכט צעגליט,
פאַרבלייב מיט פייער-זינגען
ארומשפאַנען אין שטאַט ביז פרי
ביז אויפשטראַל פון באַגינגען.

איך פלאַנטע זיך אין נאַכט פון מאי,
בא ציגל, פענסטער-שפיגל,
ביז איך דערהער אַ פאָכעריי,
א פאַטשעריי פון פליגל.

כ'ווייע פענדל רויטס אין נאכט פון מאי
און כ'שטיי דעם קאַפּ געבויגן.
און ס'ציט, און ס'פליט, און ס'יאָגט פאַרביי,
פאַרביי — א ריז, א פויגל.

און מיטאַמאַל דערהער איך טריט.
דורך פלאץ, אין מיט אין סאַמע,
גייט צווישן נאַכט און צווישן פרי
א יונג, וואָס טראָגט א האַמער.

נאַנאַ, אף שטאַטפלאַך-מיט ווערט פרי,
די מיזרעך-ברעגן פלאַמען.
נאַנאַ, אף שטאַטפלאַך-מיט איך קני
פאר יונג, וואָס טראָגט דעם האַמער!

נאנא איז אף פיסלעך אף פלינקע צושפרינגען געקומען.
האָט פליעסקען גענומען באַ טישן געגרייטע דער אוילעם.
האָט מען די טישן צענומען — און ס'האָט זיך צערעדלט די טומע.
געוויינט האָט מיין שיקערער שאַכן: אוי, זע, ס'צאָרצ וואוילע...

נאנא האָט געשליידערט דעם גוף און מיר האָבן געזינגען
און מיר האָבן געהייסן אין אויגן די גלוסטיקע קוילעכלעך גליען
און מיר האָבן געשאַטן אף לייב אירן גילדענע רינגען
ביז נעפל פון פרי אין דער בלאַטיקער שטאַט, ביז שאַריען.

האָט איינער פאַרשלעפט זי. אין וואַקל, אין דרימל, אין מוירע,
אין מידן אהיימגאַנג מיר האָבן געצויגן די לייבער
און ס'האָט זיך געדאַכט, אז דער נעפל נאנאַן האָט געבוירן
נאַנאַן און דעם מאַלצייט און אונז און דעם אנפלוס פון טאווע.

מיין שיקערער שאַכן, דער דיכטער, וואָס וויל זיך נישט היילן,
האַט אין שלאָף פון פרימאָרגן געשריגן: — אוי וואוילע, אוי
ליבע —

און געזעען נאַנאַן, די געליבטע נאַנאַן — א נעוויילע,
אויסער די שטעט אין די הינטישע ריוון.

איך בין שוין ניכטער געווען און מיט טראט מיט פאַרשייטן,
מיט געזאַנג בין געגאַן קעגן קלונגען פון ערשטע טראַמוואיען,
מיט פריילעכן האַרץ כ'האַב געוויטעט דאָס קומען-צורייטן
פון זוניקן יונג מיינעם, טאַג מיינעם נייעם.

וואָס דאַרף איך נאַנאַן און ווער איז און וואָס איז זי
אז ווי נעפל צעגייט זיך די זומפיקע געגנט,
אז זוניקן יונג מיינעם רופן די פלאַמיקע ריוון
מיטגייען אויסשפילן הייסטע געשלעגן?

לעבעדיקע טעג די ווייסע ברוסט פארברייטערן
אוי, דינע רינוולעך מיט מעכציעדיקן זאפט!
אין שטאָט אין בלאָטיקער איז אויפגעגאָן די זיסע נייטאָרן
און אף מעסלעסן בראנפענדיקע שאפט.

כאלומעס טרייסלט אויף דאָס טויג דאָס ווייניקע,
און אין דער שמוץ-שטאָט אלע זייגערס שטיין.
און סיטופעט יאָגעניש אף פאָקן זי, אף פייניקן,
אף איינבייסן ביז בלוט די כאיע-ציין.

און אין די הוילע אָונטן, די העט — ארויפגעטרָגענע,
אין ראָד פון מייקעכץ, אין דער נעץ פון שטויב,
מיט גרויסע פויסטן, שאַרפע נעגל טשערדעס שלאָגן זיך
פאַר ווייסן בעט, פאַר פעטער רויב.

און איך קום אויך צו נאכט דורך לייכטן לייטער אָן
און שפרייט די הענט מיינע און פאל אין ראד:
— אוי, מויד ווייטהויטיקע, אוי זיסע, הייסע נייטאָרן
געבויר, געבויר פון מיר דעם וולאד!

איך לייג מיין בלאַנקעניש צופוסנס דיר, אַ קעניגן,
דאָס קינד אַרויסגיין זאָל פון פייערדיקער נאַכט,
און זאָל עס אונטערטעניק זיין, און זאָל עס ווידערשפעניקן
מיט ברעקלעך פון מיין ווילדן מאַרד!..

בא שוועל, נאָך קנולן-פלי, איך ווער א קליין טרומייטערל
און שאל אַקעגן פרי אין שטאַט אף זומפ:
— ס'כראפּען קעפ פאַרמאַטערטע אף ברוסט פון זיסער נייטאָרן, —
יורעש מיינער ריינער, זוניק קום!..

ש ט י י ג ע ר

Володиміру Сосюрі.

די יונגע פויערטע האָט געבוירן אים צוויי קינדער שוין...
ער זעצט זיך אף בולוואַרן צו אין טעג פֿון מאַי,
פֿאַר באַק נטע און פֿאַר אומבאַקאנטע לייענט ער לידער וועגן
אינדיען
און בעט דערנאָך מיזאָל לייען אים צען קאָפּקעס אף טראַמוואַי.

ער איז געווען אַמאָל אין פּראָסקוראַוו, בעאייס מע האָט גע-
קוילעט אידן,

באַ פעטליורען אַ קאָזאַק.
ריהאָט עפּשער אויכעט קעפּ געבויענע געהאַקט.
יונג איז ער און אומשולדיק און דול איז ער. אין זיינע לידער
כיינען אין געווייזן זיך, פעסטען זיך טרויעריק, טרויעריק
אין שפּראַך סקאוואַראַדאַס, אין קלאַנגען גאַנטעס
טויזנט יונגע אוקראַינער פויערים
פון סאַמע קאַלכיוון, פון רויטע פּראַנטן.
שטייט ער, לייענט ער ליד און ס'רוישט בולוואַר אין ס'קלינגט
— די גאַס,
טראַגט פון אים מיט טמימעס און מיט בראַנפן און מיט דיכ-
טונג און מיט מעשוּגאַס.

די יונגע פויערטע, דאָס ווייבל זיינס דאָס בלאַנדע,
די יונגע פויערטע מיט וועלכער ער איז זיך צעגאַן,
בריינגט מיט זיך דאָס קינד זיינס, דאָס דריי-יאָריקע, צופירן
באַם פענסטע ל באַם האַרטן אויסנאַגן די סכירעס,
די כוידעש-סכירעס פונם מאַן.

צעצויגן-ווייך אפן בולוואר לייענט ער וועגן אָנפירער פון
שטאַם אַאי,

וועגן ליבע זוניקער אפן אינזל ציילאַן.
אין טונקעלער קאָנטאַר דאָס קינד לויפט אים און זי
טוט פאַר באַקאַנטן, פאַרן ווילד-פרעמדן דערציילן:

— געטאַינעט ר'האַט: „ניט מיינס דאָס קינד...“ או דאָס אינגאַטשל
דאָס דרייכאדאשעמדיקס כ'האַב אים געבראַכט,
האַט ער אַזוי געוויינט, האַט ער אַזוי געלאַכט:
„ס'איז מיינס, ס'איז מיינס... אט איז מיין אויג... אַט איז מיין
ליפעלע...“

אצינדערט שיקט ער אונז אף זומער אף א דאַטשע, —
איך מיט די קינדער זיינען מיר און מאַט, —
נאָר ר'זוכט א ווייטע דאַטשע: — ס'זאָל דאָרט פריי זיין פון
סאָלדאַט,
ער שרעקט זיך זייער, זייער פאַר סיפּיליס...—

לויפט, ראַשט דאָס קינד און אָנגעשטעלטע הויבן קעפּ פאַר-
וואונדערטע

און מורמלען ברויגעז: וואָס איז דאָ? א קינדערהויז?
און דאָס האַרטע פענסטער דאָס צוגעמאַכטס וועט שוין מי-
ט טאַמע היינט קיין געלט ניט גיבן.

און זי דערציילט: „מיר זיינען זיך צעגאָן,
נאָר אין איין צימער וואוינען מיר, קיין אַנדער דירע ניט פאַראַן.
קומען מיר אין אַוונט שפעט — און דאָן
דערציילן זיך פון אונזערע ליבעס, —
דערציילן זיך ביז טיף אין נאַכט —
און ער לאַכט און איך לאַך...“

לויפט אין קאָנטאָר אַרום און שרייט דאָס קינד, דאָס פּיצל.
אַפן בולוואַר איז שטייב פון אנהויב היצן.
און הונגעריקע אַרבעטסלאָזע זיצן.
און העט אַריבער קעפּ די הויך אין בלוי-קאָליר.
ער רעדט פאַר כעוורע אף בולוואַר: — „איך האָב טעלעגראַפּירט:
איר, אין זשורנאַל דאָרט, איר,
שיקט ארויסעט טייקעף הונדערט קארבן,
איך קאָן דאָך ניט, איך טאָר דאָך ניט פון הונגער שטאַרבן!..“

און די יונגע פּויערטע נעמט אף די הענט דאָס אינגל,
דאָס אינגל, וואָס זי האָט דעם דיכטער-יונג געבוירן,
און ס'טוט איר קעלכל נאך פאַר ווילד-פרעמדן באקאנטן קלינגען:
„...כ'האָב פאַר זיין קאָפּ, אָ, פאַר זיין קאָפּ כ'האָב זייער
מירע...“

פאַרנאכט וועלן די הונדערט קאַרבן אַנקומען און ער וועט דינגען
אַ דראָזשקע א ווייך-גומיקע, אַ פלינקע
און יאָגן זיך אַוועקיאָגן דעם וואַלקן
בא זעכצן יאָר, באַ שוואַרצע האָר פון ווייכער קאָמפּאַמאָלקע.
באַנאַכט אינמיטן הולקע וועט אים ווערן שלעכט,

וועט ער וויינען, וויינען, ווי אין אלע שווארצע נעכט,
און זיך צום ווינקל-צימערל פארנויגן: ברעך, ברעך...
פארנאכטלעך וועלן אַנקומען די הונדערט קארבן!..

און טראַצקי זאָגט, אַז ס'איז די צייט אַ האַרבע.
און אף בולוואר אינמיטן שטאָט ניט שפאַס, —
טויט און הונגער, אומקומען און מעשוואַס.
אוי, ווינטל פּרילינגדיקס, אוי, רעגנבויגנדיקע פארבן,
אוי, מילדע האַנט, אוי, טיש מיט ריינער אַרבעט.
אוי, שטיבל ליימנס אפן באַרג-שפיץ אין קאַוקאַז!..

ס. יעסעניגען

א

פאר דיין לעבן, פאר דיין אַנדיינק איינער, איינער כ'פייער
אינם קעלער, אינם שיינק דאָס אַנשוועבן פון ניי-יאָר.

ליבער, צווייטע נאַכט שוין גליווערט אף דיין קאָפּ די הרודע.
הער, פאַרוואָס זאָלסטו ניט קומען צו מיין נייאָר-סודע?

איז זיך וויין אין מיר צעלאָפּן, מיר דאָס האַרץ צעהוידעט.
נעבן, נעבן שווימט דיין לעבן, איז דיין גרויסער טויט דאָ.

שרייען קלאָוים, שטאַט-גאַנאָוים, פילדערן די צויגן.
כ'הויב דעם קאָס און טרינק פון קאָס פאַר שלאָף פון דיינע אויגן.

ארום מעהאלעכס פונם קיילעך הענטלעך מיינע דינע.
ליבער איז שוין אַפגעפלויגן, איך אף קיילעך פלי נאָך.

האָב איך זיך א שטעל געגעבן, אויגן ברייט צעעפנט!
רעדער איילן, סיגט דער קיילעך, ניי-יאָר אף די סטעפן!

אף די סטעפן וויפל שטעגן גליטשיקע און פריקרע!
ליבער, ליבער, פאַר דיין אומפאַל, פאַר דיין ליד פון שיקרעס!..

פאַרן פאַסטוך, פאַרן בלאַנדן, פאַר דער זילבער-שטימע,
פאַר דער הויכער, פאַר דער בלאווער סאַזשעלקע אין הימל!..

ווינען צויגן... אין געווימל, פלוצלינג—כ׳זע—ביסטו דאָ.
ביסט געקומען, ביסט געקומען צו מיין ניייאָר סודע.

איז אונז גוט דאָ. שפּרינגען מיילן. טאַנצן ווענט און זיילן.
זילבער-קאל און פלינקער ווינט און שווינדלענדיקער קיילעך!..

1/I—1926.

האָט דיין זון דיין אייביקע, דיין וואונדער-גליק
אויפגעלויכטן אין אן אָונט מיט א שטריק.

און מיט בלוט מיט גלוטיקן א דולער שרייבסט:
— „ס'איז די לעצטע קרעפטיקע באַהעפטונג, ווייב!

ניט געשרייען, — לינדע ווינטן ווייען פריש,
ערד איין-איינציקע, דו, פרוי איין-איינציקע, איך ווער פארמישט.

מיט גרויזאמען, מיט הויל און בלויון גאר,
מיט וואר אומשולדיקער אין פרייען פון אַ יאָר!

סע שרייט אין אָונט-ווייט, סע קושט, סע וואַרגט.
דיין ברוסט דיין גלוסטיקע צעשליידערט אפן באַרג

און שטיקט מיט גילדן גליק, צעשיקטס פון אומעטום:
ס'איז די לעצטע קרעפטיקע באַהעפטונג, ערד, זון!..

מ א ס ק ו ו ע

א

געדיינקט א בריק דעם פייער פון גאפאָלעאָנען.
צו פאָרן כ'קום און אף די גאַסן דיינע פריט.
און אין דיין ברייטן פלאָנטער, אין דיין שיינער מיט
אַף קרעמל שפילט זיך ווינט מיט דיינע פאָנען.

און אין דיין מיט איז דאָך פאָר מיר א וואוילע רו דאָ.
צעווישן ליקן דיינע, וועלכע זיינען וואונדער-אַלט,
האָט זיך פאָר מיר א פרישע היים צעשטראַלט,
איז היינט מיין טאטע דאָ, מיין מאמע דאָ, מיין ברודער !

סי'האָט לאנג געטרייסלט ווינט די דינינקע געצעלטן
און שטיבלעך הינקענדיקע האָבן זיך צעשיט
און אין דיין פלאָנטער, מאַסקווע, ווערן היינט געהיט
מיין ברודערס זומער-טאָג, מיין טאַטע-מאמעס עלטער !

בא פענסטער זייערע, אוי, מאַסקווע, יאַגסטו, רוישסטו!
אוי, האַסטו, מאַסקווע, זיי אין קאַן דיינעם פאַרמישט!
זיי זעצן זיך צום שטילן אנבייסן באַם נייעם טיש
און זעען פאַנען איבער דיינע גרייזע קלויסטערס!

און איך צופאַרן קום. כיוועל אַפּרוען, כיוועל קאַנען
אין אפּדערנאכט אוועק מיט בלאַנקענדיקן בליק,
דורך קניפן דיינע, מאַסקווע. אַנקומען צו בריק:
סיגעדיינקט אַ בריק דעם פייער פון נאַפּאַלעאַנען.

סיגעדיינקט אַ שטאַט, סיגעדיינגט אַ לאַנד דעם מעכטיקן גערווער,
סיגעדיינקט אַ לאַנד די פּלאַטערדיקע שלאַכט,
וואָס האַט די קאַלטע, וויסטע דירע אומגעבראַכט
און האַט באַפוילן, מאַמע, לעבן זאַלסט אויך דו דאָ!..

ב

און מיר זיינען דאָך אין קרעפטיקייט אין גרויסער!
ברידער, הענט מיינע אף אייערע פאַרברוינטע העלזער.
אין מיין פאַרעניש — א הויל און בלוין אוישער
כיטרעף זיך פלוצלינג — און געפעל זיך.

כיבין אין לעצטן שניי-פארנאַכט אַרויסגעפאַרן,
איז באַפאַלן יונגקייט פריילעכע די נשאָמע:
לאַמיר בויען שטעט מיט הויכע גאַרנס,
שיינע גערטנער פלאַנצן לאַמיר!

און אַ גאַנצע נאַכט אף ראַכוועס אף פאַרשנייטער
האַב איך מונטערדיקן וויין געטרונקען.
און אַ גאַנצע נאַכט האָט געטרומייטערט
יונגקייט מיינע זוניקע און פלינקע:

— לעצטער שניי-באנאכט, און ס'קלינגען קויכעס,
ריינע קויכעס, וואָס געבוירן פּרילינג.
ברידער, לאָמיר אופשטעלן פּאַלאַצן הויכע,
ס'זאָל אין זיי די יונגקייט שפּילן!..

האַב איך אויפגעוואַכט מיט אויגן מיט פּאַרגלויבטסטע:
אינם גרויסן פעלד מיין יונגקייט לויכט זיך,
און מיט קופּאַלן מיט גילדנע מאַסקווע—הויפטשטאָט
איבער פעלד דעם גרויסן הויכט זיך.

מאַסקווע, פון דיין פּרישער קוואַליקייט אַ שעפּ טאָן,
מאַסקווע, מיט געשווינדע ווינטן דיינע פליען!
מאַסקווע, אף די פּלעצער דיינע טראָגן קרעפטן,
יונגקייט טאנצנדיקע, גרינגן פּרי-יאָר!..

צו פאָרט מיין אויג אלץ מער און מער געפעלסטו,
 אז ס'זעט דין פאָרט מיין אויג אף באַרג-שפיץ אויבן.
 מאַסקווע מיינע, הויפטשטאָט מיינע, וועלטשטאָט!
 גיב מיר ווערטער ריינע, ניט געפעלשטע
 צו באַזינגען דין און דין צו לויבן.

אין וואוינפארט מיינעם הויבט מיין טאָג אָן וועלקן.
 הויב איך זיך אויף און קום צו דיר צופאָרן, —
 אף דער שטרעקע, אף די פעלדער, אף די פעלקער,
 אָפן לאַנד און אף זיין גרויס און אף זיין העלקייט
 א קוק צו טאָן פון העכסטן גאָרן.

פון די רויטע טויערן און ביזן פלאַץ אַרבאַטער,
 דורך אלע געסעלעך און אלע ליקלעך קרומע —
 אַ אומרו א צעפלוֹיגענער איך לעב און פלאטער
 און שלינג מיט אויג און ס'ווערט דאָס אויג ניט זאָטער,
 וועלטשטאָט מיינע, האַרץ פון מיין מעהומע.

ס'האָט ניט געקעפט מעהומע מיך, — מיך קעפן
דער היינטיקער, דער הארטער שטילשטאנד קען נישט.
וויל איך: צפן בארג, וואָס הויכט זיך אף די סטעפן,
אין דער מיט אין דיינער זאָל מיך פלוצלינג טרעפן
באַמבע פרישע, הילכיקע געשעניש.

גיב אַ הויז צעווישן דיינע פלאַנטער-קניפן, —
אין מיין היינטיק וואוינאָרט גאַרניט האָב איך, —
איך וועל אָף ברייט דיינער מיט טעג מיט דיינע שטיפן
ביז ס'וועט אַ רייס טאָן אויג און האַרץ און ליפן
הייסער הייס: אפסניי אקטאבער!..

וועלטשטאָט מיינע! כ'וועל פאַר דיר דאן פאלן,
מיט האַרץ, וואָס איז פאַרליבט אין דיין מערידע...
איך וועל מיט הויכריידערס אף פלעצער דיינע שאלן:
— לאַנד מיינס! לענדער! פעלקער! אַלע! אַלע!
ווידער! ווידער! ווידער!...

Я возмужал, и, кажется, навек...

A. С. Пушкин

אין אָט דעם פרי, וואָס קומט פון הימל-ברעגן אָן,
אין וועלטשטאַט. ווי אין דאָרף, מיט קרייען פון א האָן,
איך, קוקנדיק אף הימל בלויען, זיך דערמאָן,
אַז אָט — דער הימל שפרייט זיך ביז די דארעם-וואַסערן.

שוין קלאָר מיין יונגער וועג אין שווערן פלאנטער-קנויל.
כיוועל באַלד אנטשלאָפן ווערן מיט א האלב צעעפנט מויל
און ס'וועט זיך כאַלעמען מיין האַרץ, אז ס'איז דעם וואויל,
אז בעסטער פריינט ט'אומזיסט-אומנישט עס ניט פאַרמאסערן.

כיוועל באַלד אנטשלאָפן ווערן און ס'וועט אויסוואקסן דער פרי
און פון פארשטעט וועלן זיך א לאז טאן ארבעטער אף טאג פון מי
און ס'וועט זיך כאַלעמען מיין האַרץ — מיין היים, מיין הי,
מיט אלע קאנטן, וואס דאס אויג מיינס קאָן זיי ניט.

און זעען וועט מיין האַרץ, ווי איבער דער בולווארן-קייט
אין וועלט-שטאַט גרויסער, אף איר לענג און ברייט,
אין פרי אין אויסגעוואקסענעם א שטאַלצער שטייט
דעם דיכטער פושקינס קערפער בראַנזענער.

צווי פון זיך צמאָליקן פאַרליר איך לעצטן שפור.
פריי אין וועלטשטאַט-אוונט שפיל איך אין טראמוואי-לאטא.
איין טראמוואי גייט דורך און סיגייט א צווייטער דורך.
אין אפדערנאַכט צענשטאַקיקן דיין נומערל איז אלק ניטאָ.

דאָרט, באַם עק פון רעלסן-ראָד, אף גרויסן פלאץ
האַט מיסטאם דיין נומערל ערשט איצט גערירט.
מיין אויג, וואס כידעשט זיך, מיין אויג דאס קיינמאָל-זאטס,
גייט-מיט מיט אַלעמען, גייט-מיט מיט דיר.

מיין אויג מיין וואגלענדיקס, מיין אויג, וואָס שטענדיק שטוינט,
זעט, ווי סייאָגט דיין נומערל פארביי בולווארן פלינק,
זעט אין וועלטשטאַט-אוונט דעם צענגאַרנדיקן טרוים,
דעם אָנקום פון נומערל, וואָס איך געוויין.

אַ שפרונג פון טרעפּעלעך: — „דו וואָרסט דאָ? אַך, —
(אין ווילד-צעצווייגטער פלאנטעניש ווי ווייך דיין שטים), —
דו וואָרסט אף מיר דאָ? איך האב דין געבראכט
די ריינע כוואַליעלעך, די זון פון קרים!“

און ווארעם קושסט מיין אויג בא טונקעלדיקן ראג, —
מיין אויג, וואס זעט דאָס דורכגעלאפנס-דינס,
קוועלט: אין וועלטשטאַט-אַוונט לויכט אין שטאק אף שטאק
לעבעדיקע פרייד פון נאָך געווינס!

שיקט זי, קלאפט זי טעלעגראַמעס אין אלע שטעט פון רוסלאנד :
 — „וואו ביסטו און וואו ביסטו? איך וויל דאָך דיך א קוש טאָן!
 ניט אין מאסקווע, ניט אין קיעוו, ניט אין סעוואסטאפאָל,
 וואו ביסטו און וואו ביסטו? וואָס האט מיט דיר געטראפן?...
 כאָפּ איך זיך א מידע אויף אין גרוי-פריען אין אַלע.
 אין דער צייטונג אין דער נייער — רעדעס. ריקאווס, סטאַלינס.
 איבער צייטונג איבער נייער אויגן מיינע פליען,
 עפּשער, עפּשער אין דער צייטונג טרעף איך א יעדיע.
 אין דער צייטונג — טויזנט נייעס — טויזנט שטעט און נעמען.
 עפּשער טרעף איך דאָרט דיין נאמען אין א שווארצן רעמל.
 איך געדענקט דאָך, איך געדענק דעם זומער-טאג דעם לאנגן,
 ווען אף צווינטער אף וואגאנקער זיינען מיר אומגעגאַנגען,
 צווישן סטעזשקעס זוכן, זוכן, פאַקן דאָרט ניט קענען:
 וואו-זשע ליגט ער עס באהאלטן דא, סערגעי יעסענין...“
 טויט אין פעלד און ראש אין שטעט און ליכטיקייט אף יאמען.
 פּלוצלינג, פּלוצלינג קומט צוגיין, צופליין א טעלעגראַמע:
 „ווידער בין איך פראנק און פריי. ווידער בין איך ארעם.
 ווידער איז מיר סאַי ווי סאַי ליבע, קום צופאָרן.
 גוט אַזוי און רעכט אַזוי און וואויל אַזוי. דעריבער
 לעבן זאָל דער רויש אין שטעט און לעבן זאלסטו, ליבע...“

ס'וועט זיין בא מיר מיט דיר א שלאכט א ביטערע, א שלאכט א
לאנגע.

איך האב זיך געזאָגט: מיין קאָפּ ניט פּאַלן זאל אין דעם געראַנגל.
מיר וועלן קנױלן זיך, און בײלן זיך, און רײסן זיך, און בײסן.
און זײן וועט זײן ווי ס׳איז אין יענער שײנער מאַסע,
ווי ס׳איז אין יענער אוראלטער ארמענער ליד:
— געווען פון שטויב דאוּיד. אוועק אין שטויב דאוּיד. —
און מיטאַמאָל א קאל (ווי אזוי? פּונדאנע?)
— נײן, ווארט אויס. איך בין נאָך פּאַראנען!..

קעגן גרויסער נאכט אף מייל אף טויזנט
איז מיין זעאונג גרויס, איז מיין זעאונג גרויזאם.
ליגט פון אנהויב וועלט א הרודע ערד.
איז די הרודע מיר באשערט.
ברענגט מען מיך פאַרקילט, פאַרקױלט.
פאַרשטאַפט די הרודע אויג און מויל.
און אַרום דעם גאַרטן און אַרום דער שטאָט
קײקלט זיך די רױטע ראד.
און פּױגלען — יארן — טױזנטױיני.
און אויג איז אײני. און הארץ איז אײני.
און איבער דער לענג און איבער דער ברייט —
אומרר גײט, אָטעם זיך שפּרײט,
סײקױלט זיך אף טײכן דער העלער קרײז —
און אויג איז אײני. און הארץ איז אײני.

וויל איך גיט. וויל איך גיט. כיצעשעלט, צעוויין זיך,
איך שטאָל זיך אָן מיט ליד מיט ריינער,
מיט ליכט קאָדמוינישער דאָס האַרץ כּיפּאַרפּאַנצער,
דערצי ביז פּרי און אין פּרי צעטאַנץ זיך:

— מיעסער סוינע! ווערעמדיקער פיינט!
קום זיך שלאָגן איבער דער שיין!
גיט קיין גראָשן דערווערט מיין קאָפּ!
גיט אט-א-שוין כּיגיב אים דיר אָפּ!

אויגן מיינע קאָנען, אויגן מיינע ווייסן
טויזנט סרייפּעס און טויזנט מייסיס, —
טויזנט פּריען און טויזנט שטעט
וועל איך געווינען אין דעם געוועט!...
קאָפּ צו קאָפּ און פּיס צו פּיס,
אויג צו אויג און שפּיז צו שפּיז!...

און די שלאכט צעברענט זיך און די שלאכט גליט:
— געווען פון שטייב דאויד. אוועק אין שטייב דאויד. —
און מיטאמאָל — א קאָל (ווידער אויפגעשטאַנען!)
— ניין, ווארט אויס. איך בין נאָך פּאַראַנען!
איך בין נאָך פּאַראַנען, און אָט, אָט —
קייקלט זיך די רויטע ראָד!
אין די גאַרע הייכן — העט, העט
דער קרייז דער העלער איבער די שטעט!

צ בויס וואקסט אויס און קאַליע ווערט און וואקסט שוין ניט
 צוריק.
 אויך איר וועט מער ניט טרעפן שוין די אורקוואלן פון גליק.
 באַ גליווער-ווענט איר קארטשעט זיך, איר פיבערט און איר
 ברענט.
 בעהאַלע-גלאַק אין מיט-נאכט קלינגט: א אומגליק איז געשען!..
 אין קלאַרן אָנהויב רינט דער קוואל קרישטאליק — ריין און פרום.
 און אייער טייך ווערט אויסגעדראַרט, ווערט אופדעוואך א זומפ.
 אוי, אלץ וואָס מעגלעך איז געווען, וואָס אייך געווען באשערט
 איז דאָך געוועזן פויגל-מילך, א מאַיסע מיט א בער.
 און נאָך א נאכט און נאָך א טאָג, מעסלעסן זעקס, א וואָך —
 און אייער טייך פאַרלאָשן ווערט, דערוואָרגן ווערט מיט מאַך.
 און אייער בויס שטייט אלט און קאַלט אקעגן האַריזאָנט:
 אַ, גייערס, פויגלען, קינדער, שטערן, קוקט, אַ, קוקט מיך אָן!..
 בעהאַלע-גלאַק אין פינסטערניש, אין מיט-נאכט זיך צעוויגט:
 — שוין קיינמאָל, קיינמאָל טרעפט איר ניט די אורקוואלן פון
 גליק!..

נאָך א מיעסער ליאַמע

אז די דינערלעך זויפן זיך אָן
און סינעמט רינען סלונע —
ווינשט זיי דאָס האַרץ א וויסטן סאָף,
א מיסע מעשווע.

ווייל די דינערלעך זיינען קליין
און אומווערדיק און העסלעך
און זייערע נעכט ווי די שוידער-נעכט
אין טשובאַראָווער געסלעך.

ווייטיקדיקער נשאַמע-טרוים!
ליכטיקע לעגענדע!
זורך די דינערס פון דיין הויז
ווערסטו דאָך געשענדעט.

ווער וועט אָנטייטן דעם פּאָלק
ריינעם וועג דורך שטערן,
אז די דינערס פונם טרוים —
איבלדיקע ווערעם? ...

איז איבער זיי א לאנד פארפֿאַן —
הימל-ברייטן בלויע?
איז ארום זיי א לאנד פארפֿאַן —
מאמעס, שוועסטער, פרויען? ...

ווייטעקדיקער נשאַמע-טרוים!
העלע האַרץ-געשיכטע!
אויסער דינערס פון דיין הויז
ביסטו וואונדער-ליכטיק!

אינגלשקייט און פרילינג

מ. כאשטשעוואַצקין

I

זויבער - קוועלכלעך שטילינקע!
יאָרן כ'נעם און נעם
אַלץ פֿון יענע פרילינגן,
אַלץ פֿון יענעם דעמב.

אין מיין קליינער היימשטאַט
אינם גרינעם קאַנט
היינט אין טעג אין ריינסטע
נאָך דער דעמב פאַראַן.

דער, וואס האט געלערנט
מיך אין פרי פון יאָר
הערן ווינט און שטערן
זונען — קעלכל קלאָרס...

„גרף פוטוצקי, גרף פולני...“
ניט קיין גראַף און ניט קיין פּאַני,
איך בין אינם גרינעם קאַנט
אומגעגאַן, אַרומגעגאַן.

דאָרטן אינם גאָרטן
יונג האב איך דערקענט
הימל אויסגעקלאָרטן
איבער לייב פון מענטש...

אויג מיינס, הארץ צעהעלטס מיינס!
ליד — צעשויםטע וועל!
היינט גייט אום דער וועלט-מענטש
אין דער גרויסער וועלט,

גייט ער, קומט פאַראַקשנט
צו דעם יאָרן-פרי:
ריזיק איז דאס וואַקסן,
מעכטיק איז דער בלי.

אָו הענט זיינע צעשטרעקט ער —
אָרומגענומען ווערט
גליענדיקע שטרעקע,
פלאמענדיקע ערד.

בענטשעניש און שעלטעניש,
ראַנגלעניש און צוויט
און דאס הארץ דעם וועלטמענטש
אין דער סאַמע מיט...

זויבער - קוועלכעלעך שטילינקע!
ווייט פאָרגאַן דער שעם
פון די ערשטע פּרילינגן
אַרום שטאַלצן דעמב.

II

היינט איז געוואָרן שוין קלאָר :
דער הימל מוז ווערן בלויער,
היינט האט זיך באַם טויער צעשפּילט
דער קונדעס טאָם סאַיער.

וואס האט זיך צערוישט דער בולוואר?
וואס האט זיך צעטאַנצט דער קונדעס?
אַף יענער זייט בלייערנער דעק
איז שוין די זון, די זון דאָ.

היינט באַנאַכט האָט גערירט
אַפן דניעפּר די קריהע.
קוועקזילבער האט דערשפּירט,
אַז סע שמעקט מיט פּרי-יגָר.

איז קעגן שול דער בולוואַר
אריבער צו קינדערשער שליטע.
שמייכלענדיק זע אַך די שפּיל
פון היציקע יונגע געבליטן.

באַם טויער דו לויפסט און דו שפּרינגסט
אַ, ברודערל טאָם סאַיער, —

אומר דו טייערער, כ'קוק
און איך שטוין און באַדויער:

איך וועל ניט פליעסקען מיט הענט,
כאַטש מיין לויטערקייט וויל עס,
איך וועל ניט טאנצן ווילד
אין גאַס קעגן נייעם טכילעס,

נאָר די בטורע פון ווינט,
נאָר דער מונטערער קויעך,
וואס וועקט אויף אי דין, אי מין,
אַ ברודערל טאַם סאַיער,

פאַרדרייט מיר דעם קאַפּ און דרייט
אַ טאַג מין אום אין די ליקן.
צעשאַקלט מין און צעמישט,
צעוואַקלט און פאַרשיקערט,

באגלייך ס'איז היינט ערשטער טאַג
פון יענעם פּרילינג קלאַרן
ווען האַרץ מיינס, מענטשיש האַרץ,
איז ליכטיק-צוועלעפּיאַריק.

ק ר י ם

א

איבער ווייסע דירעס, נעבן כוואליעס וואוילע,
אפן בארג-שפיץ אויבן, אויבן אָן,
העכער איבער טאָטערשן צעשמעטערטן ביים-אוילאָם,
קעגן אויפשפראצונג פון טאוורישע קאיאָרן,
וואַכט אָף פעלזן די אָבסערוואַטאָריע,
וואַכט אין טורעמל דער אַסטראָנאָם.

— די אויגן דייענע, זאָקן, די האָר די גראָווע, זאָקן!
וויפל מאָל האסטו שוין דורכגעשטאָכן
מיט אָנגעשפיזטער, אָנגעצילעטער שפּאַקטיוו
די ריזלענדיקע הימל-טיף?..

באַנאכט דער אַסטראָנאָם געפראָוועט האט אַ מאָלצייט
און געקומען זיינען אַלע צען באהעלפער,
באַם ברייטן טיש געהערט האב איך דער צוועלפטער:
מע זינגט אַ לויב-געזאנג די ראַכוועסן די שטאַלצע.
מע זינגט פאַרשיקערט און מע זינגט פארליבט
און מע טאַנצט אַ ראָד אַרום שפּאַקטיוו.

— זאָקן, איך בין שיקער ניט פון בראָנפן,
ס'האָט מיך אָנגעשיקערט שטערנדיקע גאַיווע.
זאָקן, איך וויל אָנהויבן פון אָנסאַנג,
כ'וויל אין טורעמל פאַרבלייבן!..

האבן זיי פאַר מיר געהויבן פולע קויסעס.
האבן זיי אַף מיר געשיינט מיט אויגן גרויסע.
האבן זיי מיט מיר אַ גאַנצע נאכט געשטיפט,
געטאַנצט מיט מיר אַרום שפאַקטיוו.

אינדערפרי האט מיך אַוועקגעיאָגט אַוואַמאַביל
און טאַווריען האט דורכגעשווינדלט, טאווריען האט דורכגעשפילט.
ס'איז ווינט פון בארג און טאָל מיט מיר אריינגעלאפן
אַף גאַסן ציכטיקע פון יאַם-שטאַט סעוואסטאַפּאַל.

ס'האט אַלץ דער אַסטראָנאָם געזונגען באַ שפאַקטיוו,
און איך געזונגען האב מיט פלאטערדיקע יאַמבן
און ס'איז מיין הארץ געגאַן אף יאַם-וועגן אַ שיה,
אַ שיה צעווישן טאַווריען און סטאַמבול.

ב

און זעען זעט מען ווייט: פון קאץ פון פעלזיקער באַ סימעאיז
ביז —

די וואַסערן, וואס באַ גורזוף,
וואו אויסגעצויגן האט דעם קרומען גוף
דער באַרג, דער בער —

און מיזעט די ברענענדיקע שליסל איבער יאַם און ערד.

און כ'זויג שוין ווידער
מיט אויג די מילך פון גרויסן, וואַכן שליאַך..
טאָוורידאַ!
פרויען — מילדע פראכט!
הער, הער:
מיר וועלן כאַלעמען זיך אַלע נאכט
די ברענענדיקע שליסל איבער יאַם און ערד.

די וואונדער-שליסל, ציקאַדן-שפילעניש אַף העכסטע בלעטער
און גערטנער-וועג אַרויף באַ ציענדיקן גרונט
און פליעסקעריי מיט הענט אַף שפיץ אַי-פעטרי,
אַקעגן זוימ פון יאַם, וואס טרייבט אַרויף די זון...

סע שלאָפן שטעט און שטום איז די יאַבאָשע.
צוביסעלעך, צוביסעלעך די שליסל ווערן אויסגעלאָשן.

פון טאָל פון ערדישן, וואס זייט, געבירט און פרוכפערט,
אַף צאָן פון באַרג ארויפגעקראָכן כאַפּטע יונגעלייט
און שרייט: שוין צייט פון פוטערסאַס ארויס, שוין צייט! —
און ס'וואקסט די ליכט, און ס'ווערט געדיכט דער פורפור

און — אוי — סע רייפט בא זוים פון וואסערן אַ פייער-רינג
און — אוי — אַף צאָן פון באַרג אַ מעכטיקער געשריי.
מיט כאַפּטע יונגעלייט צום יאַם איז צוגעגאַן ראַסיי
און כאַפּטע יונגעלייט אַף שפיץ אַף העכסטן זינגט

אַקעגן פלאַם באַ זוימען פונם יאַם:

По морям... по морям...

און פייער-רינג באַ שפיגל-ענדן בליט דאָרט.
און פייער-פלאַם באַ שפיגל-ענדן — מער און מער.
פרוי געליבטע, ליכטיקע טאָוירדאָ!
זון אַף לייב און וואַסערן און ערד!

מיר שניידן דורך דעם האַלב-אינזל מיט ווינט-געפייף.
 מיר דרייען זיך אין טאָלן-רינג, וואָס בליט אין היץ.
 און טשערדעס שרייען „מע“ און ס'גליט אַ ווייטער שפיץ
 און אין די גערטענער די וויינטרויב רייפט.

און גלעקעלעך אַף גראָווע סטעזשקעס — טאַטער-שפראַך.
 אומרו פיבערדיקער, וואָרעם נאַגנדיקער, ווער געשטילט:
 טשאַבאַנען באַרוויסע אַף פעלזן-שטעגן ווינשן מילד
 אַ גוטן פרי, אַ גוטן טאַג, אַ גוטע נאַכט.

גיכער, גיכער צו דעם יאַם-ברעג יאַג, מאַשין:
 דאס האַרץ דאַרף ווערן יונג, דער טאַג דאַרף ווערן שלאַנק!
 ביז יאַם אַ שטילינק, שטילינק וואַלעכל-געזאַנג
 פאַר טשערעדעס און וויינגערטנער איך זינג:

„אין דאַרעם האַט די זון אַ וויגעלע געוויגט,
 דאס אַדעם-וויגעלע אין שיינענדיקע קרענק.
 דו, אויסגעוואַקסענער, דו, בלוטנדיקער מענטש,
 פאַר זון און וויינטרויב ברענט דאָן אינזער קריג?“

און טשאַטערנאָג שטייט אויף. מיר דאַכט זיך: אַ טשאַבאַן
 אַ וואַקסיקער אַף שפיץ-הויך קוקט און קוקט אין ווייט
 און אויג זיינס — פייערדיק און פינגער זיינער טייט
 צו שלאַנקן טאַג אַף ראַכוועסן פון יאַם.

פרישע קלאָרע פרי-שיין עפנט מיר די אויגן.
אין דער הויך פון פרי-יאָר לייכטע צוויטשעריי.
יענער ריינער אויפשטאנד, יענע יונגע פריגל —
אַף-דאס-ניי.

אַט אַזוי געגאנגען, אַט אַזוי געלערנט
האב איך גרינגן דורכגאנג נעפן טיפן טייך,
זון מיינע געבענטשטע, קלינגענדיקע שטערן,
כ'בין נאָך לייכט.

אין דער שפיל דער גרויסער וויל איך אַלץ געווינען
אַט די ראָד די וויטע, וואס אין הויכן פלאַמט.
פון אַ יאַם צעשליידערט איז מיינ היים-מעדינע
ביז אַ יאַם.

בא דעם יאָם פון דאָרעם פאַלנדיק אָף קניעס
אָף אַ פעלז געשריגן כ'האַב ביז לעצטן כריפּ:
ערד מיינע געטרייע, שטעט מיינע אין פרייען,
כ'האַב אייך ליב!

איצט אָף פעלז באַנייעס קומען, קומען כ'וועל דאָך
מיט די העלסטע לידער און די גיכסטע טענץ
שרייען: ערד געטרייע, בערג מיינע און פעלדער,
זייט געבענטשט!..

קלאָרע פרי-שיין. ס'האט זיך גאַרנישט ניט געמינערט
אין דער הויך פון פרי-יאר יונגער פויגל-קלינג.
זון — אָף ריינעם אויפשטאנד און די היים-מעדינע —
רעכטס און לינקס.

דאָס געזאַנג פון מילדן לאַנד

א

.

היינט איז א שיינער פרי אף ווייסע שנייען-הורבעס.
כ'האָב אייך, מאדאם, אַמאָל דערציילט דעם סאָר דעם גרויסן ?
פון זינט די שכיטעס און פון זינט די כורוועס,
דאַכט זיך מיר, אז אַלע לעבן מיר אין דרויסן.
אין גאָר דעם דרויסן ווערט געשפילט די שפיל די פּרעכטיקע.
און מיר ווייסן אלע ניט, וואו וועלן מיר א נעכטל איבערנעכטיקן,
א פאָשעט נעכטל... היינט, מאַדאַם,
איז אַ פרי, וואָס ברענגט מיט זיך דעם זיסטן סאַם,
א פרי, וואָס שמעקט מיט פרישן קינד און מיט פיפּאַלעק,
א פרי, ווען ס'דאַכט, אַז היימען האָבן אלע
און סע שפילט אין היימען וועגן אוילעם-האַזע, וועגן אוילעם-
האַבע —

א געניאַלער שפילער — סקריאַבין...

מאַדאַם!

כ'האָב אייך אַמאָל דערציילט מיסטאַם:
אַלע ווינקעלעך קאָלירן האָבן, האָבן רייכעס, —
באהאלטענע, דינע, ווייכע,
און אָפט דאָס פאָנעם מיינס זיך ברייט צעשמייכלט,

צעשמיכלט זיך, צעשעמערירט :
דאָס ווינקעלע, דאָס רייכעלע אַזאַ, אַזאַ מין ליד געבירט! ..
מאדאם! היינט איז א שיינער פרי, א שיינע קירע,
פאַר גאָר א שיינער ליד, נאָר כוּויל זי ניט געבירן! ..

איך וועל דערציילן אייך, מאדאם, א פאל :
געווען אמאָל א נאַכט. אף איינעם א וואָקזאל.
כיבין הונגעריק געווען און נאַקעט און פאַרשלאָפן.
בין זיינער דריי אין שטאַט, אין נאַכט זיך אומגעשלעפט.
דערנאָך געלאָפן

צו דעם וואָקזאל. פון צוועלף בין דריי
פאַרשפאָרט איז דער וואָקזאל. די דינעריי
אים ראַמט. פון דריי איז ער באַנייעס אָפן.
בין איך דורך גאס אין קנאַקנדיקן פראַסט געלאָפן
און אָנגעקומען און אריין, און מיד און קראַנק
זיך שלאָפן צוגעלייגט אף שמאַלער באַנק
און שלאָפן ניט געקאָנט. א גראַבע מויד
א סיפיליטישע און א סאָלדאַט מיט פאָנעם רויטס
האַבן אף א צווייטער באַנק געקושט זיך. . . ערשט אזייגער
פינף,

ווען ס'האָט אין פענסטער זיך געגרויט שוין דער באַגין,
כיבין איינגעשלאָפן. פלוצלינג: העי, כאַפּ אויף זיך, דו! ..
איך רייס די אויגן אויף: די געפעאו.
איך ווייז פאַפירל מיינס. זי גייט אוועק.
נאָר כישלאָף שוין ניט. איך זע: באַם צווייטן עק —
אין ווינקל דאָרט — א יונגע גויע,
לעם איר — א קינד, א מיידעלע מיט אויגלעך בלויע,
און זי קוויטשעט, יונגע גויע, קוויטשעט הויך און גיך :
געשלאָפן איז זי. האָט מען צוגעאַנוועט אירע שיך.

מ'האָט צוגעגאָנוועט אויך איר געלט. א בראַך צו אירע יאָרן.
וואוהין וועט זי איצטער גיין? וואוהין וועט זי איצטער
פאָרן?..

און אוילעם — באַרוויסע, סאָלדאטן אין א רעדל
ארום איר. דערציילט זי יעדן:
אַן אַלמאַנע איז זי. זי האָט אין שטאָט געדינט.
און איצט, וואוהין וועט זי זיך אהינטון מיטן קינד?..
און וויינט. און סאָלדאטן: נעבעך, א ראַכמאַנעס,
צוגעגאָנוועט געלט און שיך. בא אן אלמאַנע...
איך שלאָף שוין ניט. אַך זע, ווי נעבן ווייבל
דאָס רעדל קלענער ווערט, נאָך דריי פאַרבלייבן,
סאָלדאטן צוויי און א שיקסעלע א יונגס,
און דאָס שיקסל טאַינעט עפעס גיך און פלינק
און סאָלדאטן העלפן מיט. מע רעדט איינינעם
עפעס איין דעם ווייבל. הערט זי אויף צו וויינען
און איינער פון סאָלדאטן נעמט אף הענט דאָס קינד
און דאָס שיקסל גיך ערגעץ פאַרשווינדט
און קומט מיט שיך מיט ווייבערשע צוגיין
און ס'גיט דאָס ווייבל נאָך א שטילן וויין
און נאָכדעם רייסט זי הענטלעך אָפּ פון ברוסט
און כאַפט סאָלדאט ארום, גיט אים אין באַק א קוש,
און צווייטער פון סאָלדאטן רעדט: איז אָפּגעמאַכט.
מיר וועלן אָנקומען אַהין נאָך היינט באַנאַכט,
ער האָט „שאַמאָוקע“ דאָרטן אָן א שיער, בלויז נעם און רייב.
ער וועט זיין א גוטער מאַן, דו זיי א לייטיש ווייב!..
און דאָס יונגע שיקסעלע לאַכט, לאַכט.
פאַרגייט זיך אין געלעכטער: אָפּגעמאַכט!
און ס'גיט א קלונג א גלעקעלע. דער צוג איז דאָ.
און סאָלדאטן וואונשן זיך: אין א גוטער שאַ!

און כ'שלאָף שוין ניט. איך זע: זיי גיין,
אף הענט סאָלדאטישע דאָס מיידעלע דאָס קליינס...
און דאָס שיקסל לאַכט, דאָס ווייבל לאַכט...
אַט האָט זיך הינטער זיי די טיר פארמאכט.

מאדאָם, געפעלט אייך דער וואָקואַלן-שידעך?
כ'האָב אָפּגעוואלגערט זיך ביז ניין אויגער — און א מידער
בין איך אף מארק אוועקגעגאן, פארקויפט פון לייב דאָס העמד,
סע איז מיר קאַלט געווען, ס'האַט מיר דאָס האַרץ געקלעמט.
אין קיך אין נאָענטער פאַר גריווענקעס פאר צוויי
געגעסן האָב איך קאַלבעס, געטרונקען האָב איך טיי...
מאדאָם! איר וויינט? הערט אויף צו וויינען!
איך וועל אייך זינגען לידער וואונדער-שיינע!
וויינט ניט. וויינט ניט. היימען האָבן אלע.
אין אלע היימען שפילט היינט סקריאַבין — שפילער געניאַלער!

ב

פארוואָס, מאדאָם, איך וויל ניט זען דעם שענסטן פון די געסט?
איך טראָג א אָרעם העמד, מאדאָם. איר פאַרגעסט?
אין די ווייטע הויפטשטעט, אין די גאַלערייען
די מאַדאָנעס הענגען, יונגע מיידלעך גייען.
ווייטע זון-מעדינע! איטאליען צעשטראלטע!
אין די מירמלען דיינע איז מיין ליד באהאַלטן!
דאָרט אף יאַמען בלאָווע, דאָרט פאַ ברעגן מילדע
איז מיין ליד באַהאַלטן — א שיפעלע א גילדנס.
קומט דער שענסטער גאַסט. אין פאלדן פון זיין מאנטל
ברענגט ער מיט א שטראל פון די ווייטע קאַנטן.

איז מיר עס, מאדאם, זאָ, אזא ביזאָיען
פאר די ווייטע קאָנטן, פאר די ווייטע בלויען.
איז מיר עס, מאדאם, אזא, אזא מין ווייטעק
פאר גילדענע מאטבייעלעך אין אָרעמקייט צעזייטע...

קומט, מאַדאַם. מירן זיצן בא דעם ברעג.
כיוועל פרעגן: מע מעג? וועט איר זאָגן: מע מעג.
וועל איך דעם קאָפּ פאַרוואַרפן אָף אייערע קניעס,
וועלן מיר אזוי זיצן ביז שקיע.

וועל איך אייך וינגען דאָס געזאנג פון דער כוואליע,
דאָס געזאנג פונם שיפל אונטער זון פון איטאַליען,
דאָס געזאנג פונם לייב אָף אינוועלעך וואַרעמע,
דאָס ציכטיק געזאנג פונם ציכטיקן מאַרמער.
נאָר פאַרענדיקן וועל איך דאָס געזאנג, מאדאם,
ניט צום ריטם און ניט צום גראַם,
מיט גאָר אַן אַנדער מאַיסע:

נאכט. פעלד. סיביר. ווינטן רייסן.
ווינטן שלעפן. ווינטן שינדן.
ס'איז אין ווינטער-פעלד קיין פייערל ניט אָנגעצינדן.
א וואַגאָן. מיט רויטאַרמייער א וואַגאָן.
און פון ווייסן מידבער שאַטנס קומען אָן
און בעטן זיך בא צוגעהאַקטער טיר:
— לאַזט אין וואַגאָן אריין מיך! כּיפּריר! כּיפּריר! —
גרויסע קרירע אָף די ווייסע סטעפן.
דער וואַגאָן ווערט ניט געעפנט.
אָנגעשטאַפט איז דער וואַגאָן מיט רויטאַרמייער.
זיי האַבן זייערס און זיי פירן זייערס.

טרעטן אָפּ די שאַטנעס, קומען נייע.
 און זיי קלאַפּן אין די טירן און זיי שרייען!
 — עפנט! .. האָט ראַכמאַנעס! .. וויי איז מיר! ..
 כ'שטאַרב! .. האָט ראַכמאַנעס! .. כ'פּריר! .. —
 און זיי טרעטן אָפּ און זיי גיין אַוועק.
 ווייסער מידבער. קרירע. שרעק.
 איז געקומען איינער פונם ווייסן סטעפּ
 און צו טירן פון וואַגאַן זיך צוגעקלעפט.
 אזוי לאַנג געקלאַפט האָט ער מיט שטומע קלעפּ
 ביז ס'האַט די טיר געגעבן זיך אַ עפּן.
 איז ער אַריין. געדיכטעניש, געשטאַנק און פינסטער.
 — גיי אהין, אַ ווינקל דאָרט געפינסטו. —
 נאכט. און ס'רירט זיך דער וואַגאַן. מע פּאַרט.
 נאכט אַף ווייסן סטעפּ אין אַלדי שוואַרצע יאָר.
 רויטאַרמייער. און שיקסעס פּאַרן-מיט מיט זיי —
 טרייסטלעך וואַרעמע אין פּראַסט, אין שניי.
 דעהערט אַ שיקסע אינט ווינקל מיטאַמאַל
 אַ שלאַבעריקן, הייזעריקן, קראַנקן קאַל:
 — קראַץ מיר אין קאַפּ אַביסעלע... — דאָס קאַל בעט זיך
 ראַכמים.
 שטרעקט אויס די האַנט די שיקסע, לייגט אַרויף אַף אים,
 געפינט זיין קאַפּ און קראַצט. דעהערט זיך קרעכצן: אָך...
 הערט אויף די שיקסע. בעט דאָס קאַל זיך: נאָך, נאָך...
 קראַצט די שיקסע, לאַזט די האַנט ניט אָפּ.
 דער מענטש פאַרוואַרפט אַף קני אירע דעם קאַפּ
 און שיקסע קראַצט און קראַצט און האַרנט, —
 דער מענטש בעט זיך ראַכמים: נאָך, נאָך...
 ביז די האַנט ווערט באַ דער שיקסע מיד,
 ביז צום שלאַף די שיקסע שטאַרק שוין ציט.

בלייבט דער שיקסעס האנט בא אים אין קאָפּ.
די שיקסע שלאַפּט, דער מענטש שלאַפּט...
איז דורך קליינעם פענסטערל אָנגעקומען פּרי.
כאַפּט זיך אויף וואַגאַן. זעט ער: אף די קני
פון שיקסע ליגט א מענטש און פאַנעם זיינס איז ווייט,
טויט-ווייט און גליווערדיק, ווי אייז
און אין קאָפּ זיינעם, אין קופּע לייז —
דער שיקסעס האַנט...

איר וויינט, מאַדאַם?
מאדאם, איר יאַמערט?
וויין ניט, טייערע, וויין ניט, נעשאַמע!
ס'איז אלעס גוט! ס'איז גאַרניט ניט פאַרפאַלן!
לעבן זאָל דאָס שיפעלע דאָס גילדנס אין איטאַליען!

ס'איז שוין א נייע היים. א יאָר און נאָך א יאָר
און ווי א אייגן וואוינונג שפרייט די שטרעקע זיך.
איר, ברייטע דירעס פון מיין ווילדן דאָר,
שלאַכט-פעלדער עלעקטרישע!

צו אלע פלעצער איז שוין צוגעוואוינט דער טראָט.
דורך וועג דורך איינגעשטעלטן קומען כוואַליעס רוישנדע.
לעס די וואָגלענדיקע אויגן — אָט, אָט —
היציקע יאָרטויזנטער.

דאָס הייז — פון זויס ביז זויס, פון יאָם ביז יאָם —
מיינע העפקערדיקע אויגן קאָנען שוין.
פריי, אָן איינגעליבטער איינוואוינער איך שפּאַן
אין קליידער אין קאָפּאָנישע.

בַּאשערט א גרויסן טאָג, באשערט א גרויסע נאכט
מיט קליינע, פּאַלשינקע און נידערעכטיקע
אונטער דיזעלבע כוואַליעלעך, אונטער דעמזעלבן דאַך
צו טאָגן און צו נעכטיקן ?

ווער איך פּלוצלינג האַפּערדיק, ווער איך פּלוצלינג וואך.
טראָטוואַרן וויגן זיך. עפעס טיף באוועגט זיך שוין.
ס'גייעט א נייער רויע, ס'קומט א פרישע שלאכט,
שלאכט-פעלדער עלעקטרישע !

שלאכט-פעלדער עלעקטרישע ! ס'איז מיין אויג צעשטראלט :
אין מיט, אין מיט, אף טראָטוואַרן שטענדיקע
טוט א גרויסן קנאל, טוט דער קאַפּ א פּאַל,
טוט די שפּיל זיך ענדיקן.

זאָל גערימט זיין רויע ! זאָל געלויבט זיין שטאַט !
זאָל געלויבט זיין יוגנט-אימפעט ברויזנדער !
לעם די וואָגלענדיקע אויגן — אָט, אָט —
היציקע יאָרטוונטער !

אין דער הויפט-שטאָט

כיבין וואך א נאכט. — די מאי-נאכט אין די גאסן דיינע זיינען ווייס.
כיגעזעגן זיך מיט גוטע פריינט און אַנקומען איך ניט באווייזן
אף נאכטלעגער און קלעמיק געסעלע באַם פלאץ אין גריסער
פאַרשטאָט —

סע שפרייט זיך שוין באגין אין הויכן דיינע קלאָרסטע.
און כיגיי אף גאסן דיינע, ריז, און ס'אַטעמען אף מיר די שפּרן
בא יעדן ראָגל דיינס. און אויסגעלעבטע אוראַלט
קוקט בלייך אף מיר פון יעדן קרום-פאַרדרייטן ליק.
און ברייט צעוואלגערט ליגסטו, ריז, און ווילד מיין הארץ
דו וויגסט, —

סיפארגייט דאָס האַרץ אין גליק פון דינען די באגינענס,
אין גליק פון ערשטער שיין אף שטעט און אף מעדינעס.

כיבין וואַך א נאכט. — און בא דעם פענסטערל, וואו כ'האַב
צען מאָל

געשפירט אין שפּראַצנדיקער ליכט דיין ברייט, דיין אַל
איך שטיי באנייס אין קישעף-קרייז פון זיסער דיכטונג-קלאַלע
צו זען דיך דורך און דורך, דו, האַר פון פעלדער און
פון טאַלן..

העט-פרי גיי איך אוועק, אין גרוי-שיין כ'לאַז זיך גיין
מיט פאַרשטאָט צו דעם פלאץ און דאָרט איך מעסט דיין לענג,

איך דרינג אין טיף אין דיינער, ריז, און כ'טו פארנעמען
ווי אלע קרייזן דיינע דרייען זיך ארום דער וואנט פון קרעמל,
ווי ס'ווייט די רויטע פאָן אף ברייט דיינער, אף אלע דיינע
שפורן,
הויך, הויך איבער גינגאלד פון איוואַן דעם גרויסנס גלאַקן-טורעם.

און א יונג — א פורמאָן מיך צו ווייטער גרויסער פאַרשטאַט פירט, —
ס'ווערט ליכטיק, ליכטיקער אף מאַסקווע און ער דרייט זיך
אויס צו מיר

און רעדט, מיט אויגן פאַסטעכשע, מיט אויגן גוטמוטיק-
פאַרשקלאַפטע:

— אַט איז לעם אונז אַקאַרשט אַדורך א פלינקער אַוואַטאָ,
זיי יאָגן שנעל, זיי פליען פלינק די אַוואַטאָס, די טראַמוואיען,
אינגליכן וועלן פורמאנעס פון מאַסקווע-שטאַט גיט סטאיען... —
און פרי איז, ריז, די גאסן — הויל און ווייט און קלאָר.
און ווען כ'דערצייל דעם יונג, אז אין דער שטאַט ניי-יאָרק
מע שאַפט טראַמוואיען אָפּ, מע פליט מיט ערפּאָלאַנען —
איז שאַקלט ער מיט קאַפּ: — נו יאָ, נו יאָ, גיטאָ דאָס
וואָס צו טאָנען...

און אַף די קלויסטערס שלאַפט די צייט ווען אָנגעפּלויגן
זיינען טאַטערס.
און ס'פירט דער יונג — דער פורמאן מיך פארביי דער „בלאַטע“
וואו וויסטער סאָף איז מיט א האק אראָפּ אף פעסטן קאַפּ,
אף ווידערשפּעניקסטן פון וואָלגע-טייך — יעמעלקע פּונגאטשאָוו —
און אפן בערגל הויכט אין דרימלעניש די קרעמל-וואנט,
ס'איז שטיל אין קרעמל-הויף און ס'דאכט זיך, אַז סע שפּאנט
נאָך לענין אום צעווישן שטומעניש פון אלטע קלויסטערס

און האַרַכט אין מאָרגן-שיין דעם הילך פון מאַכנעס פון
צעברויזטע —

און סיגייט אויף זון, סע שפרייט זיך זון אף אלע פלעצער —
פון רויטער פרעסניע ביזן סאָף זאַמאַקוואַרעטשיע.

און דורך א לאנגער, לאנגער, ווילדער אויפטישער האַוואיע
קומען מיר מיט יונג — מיט פורמאן אין א קאַנט א נייעם:
העלע ציגל, לויכטנדיקע שפיגל, רייכע שמייכלענדיקע פראכט.
דרייט זיך אויס צו מיר באנייס דער יונג: — ווען אונזער מאכט,
ווען די, וואָס פראַווען... זיי... ווי הייסן זיי... די פירער —
פאַרמאַגן וואָלטן האלב, וואָס ס'האַט געהאַט די מאכט פון פריער
וואָלטן זיי די וועלט א דריי געטאַן עס... — כ'שריי צו
אים, איך שריי:

— פורמאַן-יונג, מיר וועלן זי א דריי טון סאי ווי סאי! —
אין פורמאַן זאָגט: — נו יאָ... און גיט א יאָג און ווערט אַנטשוויגן.
און זון איז לייכט צעוויגט אין לויכטנדיקע שפיגל.

און ס'בריינגט דער יונג — דער פורמאן מיך אין ליק צו
טאַטע - מאַמע.

אָ, וויכער, וויכער, פאָן, געוועלטנדיקע סערפ און האַמער!
איר האָט צעשמעטערט קליינע שטעטעלעך אין גרינעם סטעפ
און האָט באַ גראַווע האָר די אלטע פאָר, די זעכציק יאָר
אַרויסגעשלעפט

און זיי געגעבן דאָ א געסעלע און זיי געגעבן דאָ א קאמער.
אָ, וויכער, וויכער, פאָן, געוועלטנדיקע סערפ און האַמער!
גאַנצפרי קום איך אין ליק און גיב א קלאפ אין טיר
און ס'עפנט מיר די זקיינע ווי מיט יאָר מיט פופצן פרייר
און כ'זאָג דעם זאָקן מיט די אויגן מיט די מאטע:
— קום שפאַצירן אין פרימאָרגנדיקער מאַסקווע, טאטע!

און דער טאטע גייט. א גאס — א שיינהייט שלאָפט אין
 ריינעם פֿרי
 און ס'גייט דער טאטע מיט די מידע אויגן, מיט די פלאַ-
 טערדיקע קני.
 אף העלע ציגל אזא גראָווער טאַטע, אזא שטומער ווייטעק.
 אף די הענט באם טאטן פינגער קרומע, פינגער אויסגעדרייטע.
 טאטע! לאָז א קוש טאָן דיינע קראַנקע, קרומע פינגער.
 אין די שטעט די גרויסע שווים איך, אין די שטעט די
 גרויסע זינג אין
 און ס'איז דאָס שווימעניש מיר לייכט און ס'איז אין שווי-
 מעניש מיר גוט,
 ס'זינגט שיקער-יונג אין מיר דיין אלט-געוואָרן בלוט. —
 לאָז א קוש טאָן, טאַטע, דיינע קראַנקע, קרומע פינגער.
 דער טאַטע גייט און שטומט אין מאַרגן-ליכטיקייט אין גרינגער.

לאָז איך אים אָפּ. די אויגן זיינע קוקן אזוי שטאר.
 גייט ער אוועק. גייט ער אוועק... דורך פלאַץ און מאַרק
 שוין פֿאַרט דער מאַסקווער גרויסער פֿרי אף טראַכקענדיקע
 רעדער.

כיגיי איין - אליין פֿאַרביי די בליענדיקע סעדער.
 פון ליכט כ'בין זאט, פון פֿרי פון רייכן בין איך מאט.
 באם טויער אין דער קרעמל-וואנט מיט רויטן שטערן א סאָלראט
 און דורכן טויער איינס נאָך איינס, אין דרייען און אין צווייען
 פון קרעמל-הויף אין מאַסקווע-שטאַט באכורים פֿרישע גייען.
 ס'איז מאי אין מאַסקווער גערטענער, ס'איז פֿרי מיט זון און בעון.
 פון קרעמל דורך די גערטענער יונגען גיין כינעזער...

צי דער הויכריידער שרייט, צי די פרוי וויינט,
ווייל די פיין פון געבוירן קרעמפט זי ווילד ?
ביז דער הוילסטער ווייט פון דער גרויסער היים,
ביון העכסטן שטערן איז שאַ-שטיל.

די נאכט-הויך איז קלאָר און מע הערט ניט קיין שאַרף.
בלויז דער לויף פון מינוטן איז גרויזאם-גייך.
בא דעם העכסטן שטערן אף דינער האָר
הענגען די פרוי, דאָס קינד, איד.

צי מאַלייטאַ סקוראַטאָוו גייט פינסטער ארויס
מיט דער הענקער-האַק אין מאַסקווער נאַכט ?
צי קינדערלעך האָבן אין א קינדער-הויז
אויפגעוואַכט, זיך צעטאַנצט, צעלאַכט ?

צי די שווערד קאָזאַקאָווס באַפאַלט און שעכט ?
צי א פויגל אין יאָם פליט העל-צעקוועלט ?..
מיר הענגען אינדרייען אין העכסטער פון נעכט
און דער לויף פון דער ערד איז העפקער-שנעל.

די האָר איז דין און די לופט איז אין היץ.
און מע הערט ניט קיין שאַרף. האַ, סע קראַקעט א קראָ ?
א מינוט... א מינוט... טוט א קוויטש א בליץ.
פאַר אלע דריי שרייט דאָס קינד: — כ'בין דאָ !..

כ'בין דאָ !.. כ'בין דאָ !.. א לייט צווישן לייט
אף דער גרויסער ערד. איר הערט מיין שטים ? ... —
דער העכסטער שטערן פאַרגייט אין ווייט,
פאַרגייט אין הויך: מיר געהערן ניט אים.

ס'איז א טאטע פאַראן, ס'איז א מאמע פאַראן
און א קינד איז פאַראן, ס'איז אין אָנהויב מעסלעס.
אין אלע פיר זייטן איז הארט דאָס לאנד,
הארט און צאָרט און אף אייביק פעסט

די מאמע איז מיד. און ס'איז מיד דאָס קינד.
און דער טאטע וועט וואך זיין ביזן באַגין,
וועט זען ווי דער שטערן דער העכסטער פאַרשווינדט
און שלעפט נאָך זיך נאָך הערעלע דינס.

II

באָם דניעפּר

I

געקומען מיט שווערדן מיט בלויזע טשעטשענצעס א מייע
צום שטיבל, וואָס נעבן דעם דניעפּר, צום פישער פון דניעפּר
אַלעקסייעוו.

סע האָבן טשעטשענצעס געשלאָגן, אזש טאַפליעלעך האָבן
געקלונגען:
— „אַלטער, וואו זיינען די יונגען? באַ רויטע געווען דייע
יונגען!

געגאַן דייע באַנים מיט פאַנען אף גאַסן פון קיעוו!
גיב זיי אונז, אַלטער, די באַנים, אף שפיז און אף טליע!...“

געוויינט האָט דער אַלטער: — „צו מיר, אלעקסייעוו, דעם פישער,
צום הילצערנעם שטיבל באַם דניעפּר, באַ וואסערן פרישע,

וואָס זייט איר, טשעטשענצעס, געקומען? וואָס ווילט איר,
נאַראַנים?

האַב איך דען, אַלטער, צו שאַפן אף יונגען, אף באַנים?

קאַן איך דען וויסן, וואו בלאַנקען זיי ערגעץ, די רוכעס?
ס'איז דאָך ווי ווינט אין א פעלד: גיי, פאַק עס, גיי, זוך עס!..“

מיט פויסטן מיט אייזערנע, קאנטשיקעס בלייערנע, שאמפאָדן
שווערע

האָבן טשעטשענצעס דעם פישער דעם אַלטן צענעריקט.

סע האָבן טשעטשענצעס דאָס הילצערנע שטיבל צעבראָכן,
אוועקגעפירט האָט זיי נאָך באַנים דעם פישערס א שאָכן:

— ער וועט זיי, דער שאָכן, געפינען, ער וועט זיי דערקאָנען—
און ר'האָט זיי געפונען און— מ'האָט זיי געפאָנגען, די באַנים...

אין זייטיקער קאָמער, אין הויפל אין שטילן, אין אַרבעטער-געסל—
באָ אויפרופן, פולווער און באַמבעס דאָרט זיינען די באַנים
געזעסן.

קריכט אָן טשעטשענצעק, פאַרלאָקערט און פליט ווי א וואלף אָן.
סע האָבן די באַנים געשאָסן, נאָר ס'האָט ניט געהאַלפן.

זיי זיינען געבליבן פאַרכאַלעשט, אין בלוט און אין וואונדן.
און מ'האָט אלע דריי זיי געכאפט און פארקניפט און פארבונדן.

געזעען האָט ווינטער-פרימאָרגן, געזעען דער באַרג האָט,
ווי מ'האָט אלעקסייעווס דריי באַנים, דריי רויטע געהאַרגעט.

אין בלאָטע, צופוסנס דעם באַרג ביון טאג ביון מיטן
זיינען די באַנים געלעגן צעבראַקט און צעשניטן.

ווען זון קיים דערוואַרעמט די שטאט און דעם באַרג און דעם
סטעפּ האָט —

האָט מען די באַנים צו וויידלען פון פערד צוגעטשעפּעט.

פליט, פערדעלעך, פליט — און אוועק זיינען פערד מיט דער
מאַסע,

אוועק איבער קיעוו דער שטאָט, איבער גאַס, איבער גאַסן.

געוואשן און אויפגעראַמט, ציכטיק און גלאנציק און גלאַטיק,
א ליכטיק-קרישטאָלענער שפיגל דער קיעווער קרעשטשאַטיק.

אַף קיעווער קרעשטשאַטיק א ראַש, א געלויף און א היץ איז :
גאַלד-עפאָלעטן און שווערדן און פריצים און פריצעס.

ארויס זיינען איידעלע טעכטערלעך, פריזישע מיידלעך :
" — סע שלעפן דריי רויטע, פאַרשאַלטענע רויטע, דריי פערדישע
וויידלען !.."

אַף קיעווער קרעשטשאַטיק, אין מיטן האַמוין, אין א צוקוקער-רייע
געשטאַנען באַ סלופ איז דער פישער פון דניעפר — אלעקסייעוו,

געקוקט אף די פערד, אף די זין, אף האמוין און אף שטאַקן,
זיין גרייז-גראַצע באַרד האָט זיך קוים-קוים געטרייסלט, געשאַקלט :

— ער דארף ערגעץ גייען, ער דארף עפעס אויפטאַן, ער מוז
ערגעץ מאַנען
דער פישער פון דניעפר — אלעקסייעוו, דאָס בלוט פון די באַנים !

II

דער דניעפר איז נאָך אלץ ניט פאַרפרוירן... אף יענער זייט בריקן
שטייען אין מעכטיקע מאכנעס די זין פונם פאָלק — באַלשעוויקעס.

— „וואָס דאַרפסטו?" — „דו, פריינט רויטארמייער, דו פיר מין,
דו פיר מין צום עלטסטן, אריינברענג צו דיין קאַמאנדיר מין,

זאָג אים : פון קיעוו דער שטאַט איז א פישער אנטרינען
און זעען אים וויל ער און שמועסן דארף ער פון וויכטיקן איניען."

דער דניעפר איז נאָך אלץ ניט פאַרפרוירן... מע ווארט, קאמאנדירן.
ס'זאָל אָנקומען פראַסט און זאָל נעמען דאָס וואַסער פאַרפרוירן.

דאן וועט מען דעם באַרגיקן קיעוו מיט באַמבעס צעבוֹיטען,
דאן וועט מען צעשפּרייטן אָף קיעוו די פּאָנען די רויטע,
נאָר דניעפּער ווערט נאָך אלץ ניט פּאַרפּרוּוירן... ס'פּאַרציט זיך
און ס'דויערט...
קוקט קאַמאַנדיר אָפּן פּישער: — וואס ווילסטו דאָ, פּויער?"

— „איך בין א פּישער פון קיעוו. זיי האָבן, טייוולאַננים,
זיי האָבן אין קיעוו געהאַרגעט, געשענדט מינע באַנים.

איך בין א פּישער פון דניעפּער. אלעקסייעוו — מיין נאָמען.
בלויז איינס איז מיר איצטער פּאַרבליבן: בלויז נעמען נעקאָמע.

איז וויסן זיי איצט, קאַמאַנדיר, סע זאָגט דיר דער פּישער:
פּאַראַן איז, פּאַראַן אָפּן טייך איז אן אָרט אַ געוויסער,

וואו לייכט שוין באַדעקט איז דאָס וואַסער מיט הייטל פון קירע,
איך, פּישער, איך נעם זיך קיין קיעוו אייך איבערצופירן..."

קוקט קאַמאַנדיר אָפּן פּישער. דער בליק זיינער בּויערט:
— „דו זאָג אויס דעם עמעס דעם ריינעם, דו נאַרסט אונז ניט,
פּויער?"

— „באַ בלוט פון די יונגען, געקוילעטע יונגען, דאָ שווער איך...
גלויבסטו נאָך אלץ ניט? דו דאַרפסט, קאַמאַנדיר, דען נאָך מערער?"

האָבן געלאָזן דעם פּישער דעם אלטן די „גרויסע"
ביז אָפּן טייך וועט אַרעפּפּאַלן נאַכטישער כּוּישער.

אז אין דער הויך אָפּן טייך וועט זיך אויסלעשן שקיע,
וועט ער, דער פּישער, דער אַלטער, זיי פירן קיין קיעוו!..

האָט אָפגעברענגט שקיע אין ווייטן, איז פינסטער געוואָרן.
שטעלט זיך א מאכנע אין רייען. סע שטייט אַלעקסייעוו פון
פאַרנט.

גייט מען. מען קומט אָן צום אָרט. דאָס אָרט איז דאָ קוים-קוים
פאַרפּוירן.

— פריינט רויטאַרמייער, אָט-דאָ און מיר וועלן אַויבער, אָן מורע !..”

ציטערן לייבער באם טייך : — א שפּאַן און דערטרונקען דאָ ווערסטו...
לאָזט זיך דער פישער דער אַלטער אָף אייז, קוים פאַרשטייפטן,
דער ערשטער.

גייט מען. א מענטש נאָך אַ מענטש. מע צעצייט זיך אין קייטן.
סע פּלאַטערט דאָס אייז, נאָר מע גייט, נאָר מע גייט צו דעם
ברעג צו דעם צווייטן.

סע ברעקלט דאָס אייז זיך. א רעגע און — ס'וועט זיך צערייסן.
נאָר מ'רוקט זיך און מ'רוקט זיך צו קיעוו דער שטאַט, אָף די
„ווייסע“ !

מיט ביקס אין דער האנט און מיט הארטן, פאַרגליווערטן צאָרן
דער פישער דער אַלטער פון דניעפר — אלעקסייעוו פון פאַרנט.

ס'צעפּאַלט זיך דאָס אייז, נאָר מע גייט, מ'האָט דעם אָטעם
פאַרטאַיעט :

אין פינסטער, אקעגן, אָף בערג דאָרטן דרימלט די כאַיע.

א שאַרף ט'זי דערהערן — מיט הילכיקע באַמבעס פאַרשפייט זי, —
ציט זיך א מאכנע אין פינסטער... דער ברעג איז ניט ווייט שוין !

ס'צעשיט זיך דאָס אייז אונטער פיס. מ'הערט די וואַסערן רינען.
אף פינסטערע בערג אַרום קיעוו ווערט גרוי אף באַגינען.

סע כליופעט דאָס וואַסער... צום ברעג נאָך א וויילע. א וויילע...
דער ברעג!.. און אף שאַמרים ארויף!.. און פאַרשטאַפּט זיי די
מיילער!..

פון פינסטערע בערג, וועלכע האָבן דעם אומגליק פאַרשלאָפּן,
ארויס איז אַ קוויטשיקע באַמבע, אין אייז, וואָס פאַרביי מ'איז,
געטראַפּן.

אַף אייז, וואָס פאַרביי מ'איז, צעגיסט זיך, צעשטראַמט זיך דאָס
וואַסער.
נאָר מ'פליט שוין אַף פינסטערע בערג אָן אין פרי-שיין אין
בלאַסער.

סע פליט שוין אף פינסטערע בערג מיט ניצאַכן-געשרייען
א מאכנע מיט פאָנען, א וואַלקן מיט יונגען, א פאָלק רויטארמייער.

סע שטורמען שוין ברודערשע פאָלקן די אייזערנע בריקן:
— „הוראַ“ און „הוראַ“ און „הוראַ“ און „פאַרנעם זיך דעניקין!..“

אין גרויסער בעהאַלע, אין וויטער מאפּאַלע, אין פאָלקן
צעזייטע
די גאָלד-עפּאַלעטן פון בערג ארום קיעוו שוין מאַכן די פלייטע...
צעזייטע

IV

ווייען די פאָנען די רויטע אף קיעווער קרעשטשאַטיק,
רוען אַף שטיינער פון גאַסן די זיגער די מאַטע.

אין מיטן די גאסן קאנאָנען פאַרבלוטיקטע שטייען.
אין ראָד רויטארמייער אף שטיינער פון גאָס — אלעקסייעוו.

דעם קאָפּ צוגעטוליעט צו אייזערנער וואנט פון קאנאָנע:
— ניטאָ שוין קיין הילצערן שטיבל, ניטאָ שוין קיין באָנעם.

נאָר אָף שטרעקעס אף גרויסע צום קרעמל זיך טראָגט א יעדיע:
קרעמל, זיי וויסן, זיי וויסן, גענומען איז קיעוו !!

I

ס'קומט פאָר אין יענעם האַרבסט, ווען אונזערע כאַיאָלעס
 שטיין באַ קאָראַסטען אין קלעם, אין „זאַק“:
 רעכטס — רוקט זיך דעניקין, לינקס — דער פּאָליאַק,
 און פון דאָרעם שטופט דער האַיראַמאַק.

ווילד דער פיר-און-פערציקטערס פאַרנאַכטן און קאַיאָרן.
 אין אַ פאַרנאַכט קומט אָן א קלאַנג צו איר:
 סע רייסט זיך פון אָדעס, סע גייט מיט שלאַכט פון דאָרעם
 די פערציק-פינפטע, וועלכע ס'פירט יאַקיר.

סע האָבן גאַנץ אוקראינע שוין די פיינט פאַרגאַסן:
 דער פיינט, וואָס געל און בלוי. דער פיינט, וואָס ווייס.
 די שוועסטער פערציק-פינפטע פירן באַרוועסע מאַטראָסן,
 די שוועסטער פערציק-פינפטע זיך קיין צאַפן רייסט!

אין קלעם, אין „זאַק“ שטייט שטייף די פערציק-פערטע,
 אָט מאָרגן - איבערמאָרגן וועט זי פלינק
 א לאַז טאָן זיך אָף פערד, מיט לידער און מיט שווערדן —
 די פינף-און-פערציקסטע אַרויסשלעפן פון רינג!

אַנטענאַס ציען זיך אַרויף און לופטן-כוואַליעס פליען,
און אין דער קלוניע וואַכט דער ראַ. יאָ-מאַטאַר:
— „פינף און פערציקסטע, דו גיב אונז אַ יעדע,
„היינט וואו געפינסטו זיך? רוף אָן דיין אָרט!

„רוף אָן דיין אָרט! מע וואַרט, מע הערט דיך.
„רוף אָן דיין אָרט און מאַרגן וועלן גיך
„זיך לאָזן פליין די ברידערלעך פון פערציק-פערטער
„באַפרייען דיך, באַגעגען זיך!“...

II

טעג פון האַרבסט פון קלאַרן שיינען,
טעג פון האַרבסט אָף סטעפן פון אוקראַינע.

אָף די סטעפן וואָס האָט זיך צעטופעט?
ס'גייט מיט שלאַכטן די אָדעסער גרופע.

זיך פאַרזאַמט אַביסל, זיך פאַרזעסן, —
איילן זיך קיין צאָפן די אָדעסער.

לינקס דעניקין, און פון רעכטס פעטליורע, —
יאָגן די אָדעסער, ווי אַ שטורעם.

פליען די אָדעסער, ווי אַ שטורעם.
ס'קלינגט דער סטעפן, סע הירזשען פערד, סע טראַכקען פורן

די אָדעסער וועט דער פיינט ניט נעמען:
קוידנוואַרפערס אָף די פערד און אָף די קעמלען!

מיט צעברענטע אויגן און מיט פלינקע שאַסן
אין דער שפיץ גיין באַרוועסע מאַטראַסן!

ס'מוז דער וועג זיין ברייט און פריי און אָפּן :
אָף אָדעסער וואַרט דער רויטער צאָפּן.

שוין אין צאָפּן רויטע פּאָלקן אַלע
גרייטן זיך באנייס דעם פיינט באַפּאַלן.

שאַלט דער סטעפּ אין האַרבסטיקע מעסלעסן.
ס'טופּען, ס'קלינגען, ס'פליען די אָדעסער !

III

זינט אין הענט פון פיינט דער גאַנצער קאַנט שוין איז,
געאַרבעט פון קאַיאָר און ביז קאַיאָר, —
אויסגעמאַטערט פּערציק-פינפטערס ראַדיאָ-סטאַנציע
און פאַרפייניקט איר מאָטאָר.

ער שטרענגט זיך אָן, מאָטאָר, און לאָזט ארויס א שטראלעכל,
שוואַך דאָס שטראלעכל זיך אין לופט צעפליסט.
פון אַנטענאַ פליט אַוועק א קלייניק כוואַליעכל,
און סע וואַרט דער ראַדיאָ-טעלעגראַפּיסט :

— „פּערציק-פּערטע ! וואו זי איז און ווי זי איז,
זאָל זי זיך אָנרופן מיט קלאָרע רייד !
די אָדעסער פינף און פּערציקסטע דיוויזיע
„אין אַרומרינגלונג מיט שלאַכטן גייט !“ ...

וואַרט די פּערציק-פינפטע, וואַרט די קעמפּערין,
קוקט אַרויס און ריכט זיך לאַנגע שאַין.
נאָר סע שטומט אין הויך די לופט און קיינע ענטפּערן,
קיינע ענטפּערן גיט קומען אָן.

אין דער קלוניע ברענט אַ לעמפעלע מיט קעראַסין.
אַף צוויי וועגעלעך — מאַשין און אַפּאַראַטן.
יונג-אַרמייער, וואָס די ראַדיאָ באַדינט,
באַם זשורנאַל פֿון אויפנאַם זיצט פאַרמאַטערט.

ס'איז אַ האַלבע קלוניע אָנגעפילט מיט ווייץ.
ס'איז אַ האַלבע קלוניע פֿיל מיט פינסטער.
צענטער טאַג שוין, אַז מע רופט צערייצט:
— „פּערציק פינפטע, וואו זיך איצט געפינסטו?“

נאָר די פּערציק פינפטע ענטפּערט ניט,
און כוואליעכלעך אין לופט פאַרפאַלן ווערן.
ראַדיאָ-טעלעגראַפּיסטן זיינען מיד,
נאָר זיי הערן, הערן, הערן.

ס'איז אַ פּיין דאָך און אַ שרעקלעכע אַזאַ.
צענטער טאַג פֿון וואַרטן קומט צו אָוונט.
נעבן פאַס בענזין, פֿון סאַזשע שוואַרץ,
וואַרט און דרימלט דער נאַטשדיוו דובאַווי.

ראַדיאָ-באַדינער האַררט און האַררט,
ס'ציט זיך צענטע נאַכט, אַ לאַנגע, לאַנגע.
פּלוצים: — ש'צט נאָר !! רעדט ניט אויס קיין וואַרט !!
„עפעס... דאַכט זיך... הער איך... ווייטע קלאַנגען!“

— „הערסטו ?? הערסטו ??“ — כאַפט זיך אויף נאַטשדיוו, —
„האַסט געפאַקט פֿון ווייטן קלאַנגען קלאַרע?“
קאָל דעם אויפנעמערס פאַרטרויערט, שטיל און טיף:
— „מ'הערט ניט... ער איז ווידער שטום געוואָרן...“

אין דער קלוניע — דרימל, פינסטער, שטיל.
אין דער קלוניע קוקט אריין באַגינען.
אין דער קלוניע אָפן שוואַרצן דיל
ליגן מיד די ראַדיאָ-באַדינער.

פּלוצים: — „ס'איז די פּערציק פינפטע דאָ!!..
ס'גיט די פּערציק פינפטע עפעס איבער!!“
— „האַסט געפּאַקט זי, האַסט געפּאַקט זי, יאָ?..
שטייען אַלע אַרום אויפנעמער פּאַרגליווערט.

אין דער קלוניע קוקט אריין דער עלפטער פרי
און דער אויפנעמער האָט זיך צעשמייכלט:
— „כ'האַב געפּאַקט זי איצטער. אָט איז זי!“..
און ער טייטלט אָף פּאַפּירל, וואָס מיט צייכנס.

האַט מען פּריילעך פּליין געלאָזן דעם מאַטאָר.
קלאַנגען דייטלעך זיך דערטראָגן ה"בן.
רעדט די פּערציק-פּערטע שטייף און קלאָר:
— „באַם אַפּאַראַט שטייט פּערציק-פּיר, דובאַווי!“

— „ס'הערט יאַקיר“ — קומט באַלד אַן ענטפּער אָן.
נאָר דער קלאַנג איז עפעס שלאָף און איז צעוואַקלט.
ס'ווייט ניט פּערציק-פינפטע וואָס צו טאָן:
„עפּשער ריידן עס די האַדאַמאַקעס?“

פּערציק-פּיר ווייס אויך ניט: עפּשער שטיפט,
שטיפט דער סוינע און מיט שפּיצל דרייט דאָ?
גיט אַ הילך, אַ שריי דובאַווי, דער נאַטשדיוו:
— „ענטפּערט גיך, ווי הייסט... ווי הייסט... דער זיידע?“

אין דער קלוניע ברענט אַ לעמפעלע מיט קעראַסין.
אין דער קלוניע שטייט מען שטילע, שטילע.
ענטפערט קלאָר און דייטלעך פּערציק-פינף:
— „ס'הייסט דער זיידע... ס'הייסט דער זיידע... וואָראָשילאָוו“.

איז דאָס טאַקע זי דאָך, זי דאָך, זי!
און גאָר ניט ווייט זיך זיען אירע וועגן.
— „ברידערלעך פון פּערציק-פינף, מיר פליין
טייקעף, גלייך אַרויס צו אייך אַקעגן!“...

קיין איין רעגע ניט פאַרזאַמט זיך מער.
פריילעך זאָמלט מען די הייסע פּערד אָן.
ווער פון פיינט וועט האָזע האָבן, ווער
וועט ניט דערלאָזן פליין די פּערציק-פּערטע?

V

שאַלט אַ האַרבסט-טאַג, קלינגט אַ געגנט.
רויטע פּאַלקן האָבן זיך באַגעגנט.

רויטע פּאַלקן האָבן זיך פאַרזאַמלט:
— „עך, אוקראינע, עך, אוקראינע—מאַמע!“

„פּעלדער דיינע היינט באַם סויגע זיינען.
„פּאַרט אַ רויטע וועסטו זיין, אוקראינע!“...

טעלעגראַמעס

דעם טאָטן — ווער וועט אין דער פרעמד דערקענען אים?
איז קאַלט, איז הונגעריק, איז וויסט, איז גרוי.
האַט אַ בריוו דער טאַטע אָנגעשריבן לענינען:
— לענין, וויסן זיי: אַזוי און אַזוי,

„אין צווייען זיינען מיר געבליבן נאָך דעניקינען
„אָן אַ שטוב און אָן אַ נאַכטלעגער און אָן אַ העמד,
„איך מיט צאליקן. די טעג פון הונגער שטיקן אינז,
„מיר קענקען אין דער קאַלטער פרעמד.

„לענין, ווי נאָר סע קומט די בריוו צו הענט צו דינע אָן,
„פאַרשטיי, ווי ס'איז דער בייזער וואונדער גרויס,
„באַפעל אַהערצו באַלד מע זאָל אריינעמען
„דעם קליינעם צאלין אין אַ קינדער-הויז.

„סע בעט אָן אלטער סטאַליער זיך, אַ איד אַ קאַליקע,
„דו וועסט אים ענטפערן, ער ווייסט עס פעסט!..“
„אַריינגעוואָרפן האָט די בריוו אין קעסטל צאליקל.
געפלאַמט שוין האָבן דאן אין שטאַט אין פרעמוער פרעסט.

פרעסט מיט שטורעם-ווינטן שטעכיקע געוועלטיקן
און ניטאָ קיין דאַך, ניטאָ קיין בעט, ניטאָ קיין שיד.

אין קאלטער קאמער בלאָזט און שניידט פון יעדער שפעלטיק..
אוי, זאָל לענין ענטפער שיקן גיך.

.....
דער איספּאָלקאָם באַקומען האָט אַ טעלעגראַם:
„אין שטאָט אין אייערער אַ סטאַליער מיט אַ קינד פאַראַן.
„איספּאָלקאָם! דו זע, דער אַלטער סטאַליער
באַלד אין שטאָט געפינען ווערן זאָל ער,

„און נעמען זאָל מען באַלד באַ אים דאָס קינד,
„אין קינדע-הויז אַריינעמען געשווינד,
„כאָטש אַלע קינדער-הייער פול שוין זענען!!“
אַף טעלעגראַם געווען אַ כסימע: „לענין“.

דער איספּאָלקאָם האָט זיך אַרומגעיאָגט,
אַרומגעזוכט — און אַפן דריטן טאָג
באַם עק פון שטאָט אַ קאַמערל געפינען,
דעם אַ טן סטאַליאַר, צאליקן דערינען.

אין דעמועלבן ווינטער-אפדערנאָכט
דער טאַטע האָט, פאַרמאַטערט און פאַרשמאַכט,
דעם קליינעם צאליקן אין קינדע-הויז געבראַכט
און האָט געזאָגט — געהערט עס האָבן אלע:
— סע האָט דיך לענין שוין באוואָרנט, צאלי —
אין צו דער דיל איז טאַטע אומגעפאלן,
טויט געפאלן...

II

אין דער שטאָט דער פּרעמדער אין אַיקראַינע
אַנגעקומען צוויי וואַגאַנעס מיט ציגיינער.

פון די סטעפן אינטער שטאָט סאמאָרע,
מט צעגלאַנצטע אויגן, לאַנגע, דארע.

שוין הונדערט הונדערט קע פּיין-באַ-אַגן
דורך הונדערט פּרע דע שטעט ארומגעוואַגלט.

שטייען זיי אין שטאָט-מיט און זיי פּירן:
— „גיב אונז ריפּטלעך ברויט און גיב א דירע!“

איז די שטאָט דאָך אַרעם און צעוואַלגערט,
קאָן ניט העלפּן די ציגיינערס פון דער וואַלגע,

„וואו זאָל מען, ציגיינערס, נעמען שפּייז אייך,
„אז דען קין האט באַגאזלט אלע הייזער,

„אז געטאַנצט דאָ האָבן ווילדע היידאַמאַקעס,
„אז די גאַנצע שטאָט גייט הייל און נאַקעט?“

די ציגיינער-כאַפּטע טאַינעט טאַינע אירע:
— „גיב אונז ריפּטלעך ברויט און גיב א דירע!“

טאַינעט שטאָט: „אַ, פאַרט אייך, גייט אייך,
„ערגעץ אַנדערש, אין אַ שטאָט א צווייטער,

„עפּשער איז די שטאָט די צווייטע זאַמער,
„מיר זיינען פאַראַרעמט און פאַרמאַטערט!“

שרייט ציגיינער-כאַפּטע, שעלט אַן כל פעט:
— „און ציגיינערלעך? די קי. דער וואָס אין טיפּעס!“

„ווייטער קליינע קינדער, מיט זיך שלעפּן,
„אַז זיי זאָלן שטאַרבן אף די סטאַפּן?“

האָט די שטאָט באַשלאָסן דעמאָלט אָנצופּרעגן,
אָנצופּרעגן מאַסקווע-הויפּטשטאָט צי זיי מעגן

ציגינערלעך פּאַרפּרוּרענע, צעדולטע
אַריינעמען אין קינדער-הייזער אָנגעפּולטע...

איבער פעלדער אין ווייסן שנייען-אַומעט,
טיף באַנאַכט איז ענטפּער אָנגעקומען:

„איספּאַלקאַם! די קינדער פּון ציגינער,
צעטייל זיי באלד אין קינדער-הייזער דיינע,

„צעטייל זיי באלד, מעג דונערן, מעג ברענען!
אַף טעלעגראַם געווען אַ כּסימע: „לענין“.

זיינען דעמאָלט די ציגינער אָפּגעפּאַרן,
ניט באַוואוסט — קיין מאירעוו צי קיין דאָרעם.

ניט באַוואוסט דער סאָף פּון זייער רייזע,
ציגינערלעך פּאַרבלויבן אין די קינדער-הייזער.

III

עך, קאַלטע קאַמערן... עך, ציגינערשע וואַגאַנען!...
אַף די קינדער-הייזער פּאַכן רויטע פּאַנען,
פּון די ווענט אין קינדער-הייזער קוקט אַ פּאַנעם.

עך, סע קענען עס דאָס פּאַנעם קינדער קליינע.
ס'קוקט: סע לויזן צאַליק מיט ציגינערל איננינעם,
ס'קוקט: זיי שפּילן זיך, זיי לאַכן און זיי וויינען.

אין די קינדער-הייזער וואוינט א וואוילער פעטער.
פייפט א שטורעם-ווינט און שניידט און שמעטערט —

פון דער וואַנט אַראָפּ מיט אויגן מילדע גלעט ער,
אַלעס ווייסט ער, אַלעס קאָן ער, אַלעס זעט ער...

IV

איז אין שטאַט אַ גאַרטן דאָ אַ גרייזער,
דעם גאַרטן האָט געפלאַנצט אַמאָל אַ רייכער פּאַרעץ.
היינט פירט צום גאַרטן גאַס פון קינדער-הייזער,
היינט שפילן זיך אין גאַרטן קינדער קלאָרע.

קינדער קלאָרע, פריילעכע שוואַרצאַפּלען,
אידעלעך, ציגיינערלעך, קאצאַפּלעך.

אז ס'ווערט פריי דער ליכטיקער אינדרויסן —
אינם גאַרטן לויפן זיי און רוישן.

וועלן ווייען, וועלן בלאָזן ווינטלעך לינדע
אינם גאַרטן אָף די קליינע קינדער.

וועלן קומען גרויסע, קלאָרע פריילינגן
אינם גאַרטן גלעטן צאָלי שטילינקן.

וועלן קומען יאָרן פיינע, פיינערע
אינם גאַרטן קושן קינד-ציגיינערל...

פון די ווענט אין קינדער-הייזער שיינט אַ פּאַנעם.
אָף די קינדער-הייזער פּאַכן רויטע פּאַנען.

זאנגען

...וואוהין דו זאָלסט ניט קומען — צו זעען און צו הערן
סע הילכן קינדער פרישע, סע זינגען פיאָנערן.

פרואו צו פעלדער-שטרעקע גיב אַ שריי:
— גרייט זיי!

פון אַלע עקן און פון אַלע ענדן:
— גרייט שטענדיק!

אַט אַזוי נאָך האַגל און נאָך פייער
אַף פעלדער-שטרעקע וואקסן זאָנגען נייע.

I

אין אפדערנאַכט באַ יאַם אַף וועג צו טאָל לימענער *
שפאַנט מיט מיר דאָס פאסטעכל, שפאַנט די טשערעדע.
ער פרעגט צי טאַקע קיילעכיק די ערד איז
און צי סע איז טאַקע געשטאַרבן לענין.

איך זאָג, אַז ערד איז קיילעכדיק, אַז לענין איז געשטאַרבן,
אז איך אליין צוריק ערשט מיט אַ יאָר בין
אין ווייטער צאָפן-שטאַט, מיט רייען לאַנגע,
צו לענינען אין זאַל אַרײַנגעזאַנגען,
געזאַן פון טרעפ אַף טרעפ, פון גאַרנדל צו גאַרן,

* אין קרים.

געקומען ביז דער שיין, געקומען ביזן אָרן,
געטאָן א נויג זיך און אַוועק מיט רייען
אין צאָפן-שטאָט, אין פראַסט און שנייען...

אַף יאָם צעפלאַטערטן — אַלץ טונקלער, ווערט דאָרט.
אַף יאָם צעפלאַטערטן פאַלט מילדער אָוונט.
דערציילט מיר אָפן וועג דאָס פאַסטעכל פון טשערדע,
אז בא די פעלזן מיידל איז באַגראָבן.
דאָרט, וואו פעלזן איז פארציטיקע כאַפּטן
מיטן יאָם אָן אויפהער ריידן,
דאָרט האָט מען די לערערקע פון דאָרף צעשטאָן,
דאָרט באַגראָבן זי, דאָס מיידל.

אַזוי ווי טײַען שטילינקע שעפעלעך
אָפן וועג קיין לימען מיט געבויגענע קעפּעלעך
און אַזוי ווי מילדער אָוונט אנלאַסטיקער
פאַלט אָף מיר און פאַלט אָף פאַסטעכל —

דערצייל איך דעם פאַסטוכל, אַז אונטער זאָוואָדן
און אונטער פעלדער — קרישטאַלענע פּאָדעם,
ציען זיך פּאָדעם, קומען זיי.
אין צאָפן-שטאָט, צום מאַוואָליי,
פאַרקניפן מיט רויטסטן פון אַלע רויטע
אַלע לערערקעס, וואָס מײַהאַט געטויט זיי
אין רויטער שלאַכט מיט ביקס און שווערדן...

שווייגט דאָס פאַסטעכל. שווייגט די טשערעדע.
יאָם צעפלאַטערטער אַטעמט פריי
און פאַסטעכלס אויגן, ווייט געווענדעט,
סײַזאַל א הילך טאָן: — „גרייט זיי!“...
— „גרייט זיי!“ — „גרייט שטענדיק!..“

II

און זון איז הויך, און האַרץ איז וואַרעם,
צו מיר קומען אינם דאָרף באַדאָרף*.

אלטע טאָטערן אין קאָלירטע פלודערן
רויכערן אין לילקעס שאַרפן טוטין.
שטייען און קוקן, ווי קינדער צערודערן
הילצערנע הוידעלקע און זיי פליין.

לויפן טאָטערלעך צו אווטאָמאָבילכל,
רינגלען טאָטערלעך אַרום דאָס שפּילכל,
און אַלע גראַגערן און אַלע פּילדערן.
כאַפּ דעם שוואַרצן, כאַפּ דעם ווילדערן,
כאַפּ אים אָן באַ ווילדע האָר
און גיב צום הימל אים אַ וואָרף!...

ס'איילט דער מאַמעס אינגל צאַרטינקער,
ס'יאָגט דער מאַמעס גילדן גליק.
זי ווישט אים ס'פענעמל מיטן פאַרטעכל,
קוקט אַף אים אַרויס פון ליק.

ווי זי שמייכלט, ווי זי רויטלט זיך,
ווי סע איז איר פאַנעם קלאָר:
ס'פליט איר טאָטערל אַף דער הוידעלקע
מיט די טאָטערלעך פון דאָרף!

(* צווישן יאלטע און סעוואַסטאָפּאל.

פליען מיר מיט כעוורע, אף הוידעלקע פליען מיר.
און אף טויזנט מייל אַרום
אין די הויכן גייט די קרימער,
גייט די קרימער זון.

און פון יעדער פעלז, פון יעדער וואנט
מיט פאָנעם צו צעשפילטע ווייטן —
אויסגעשטרעקט האָט ער די האַנט,
דער אָנפירער פון לאַנד באַנניטן,
און מיט פינגער טייט ער.

פליט אף הוידעלקע שיין לעבענדיק,
זינגט אף הוידעלקע כוידעש מאי.
וואכט דער אָנפירער, שמייכלט לענין,
שאַלט דער אויפרוף: — גרייט זיי! ...
— גרייט זיי! ... — גרייט שטענדיק! ...

אַזוי, אַזוי נאָך פּלאַם און נאָך געראַנגל
אף פעלדער-שטרעקע גייען אויף די זאַנגען.

שלאכט באַ מאכנאווקע

I

מאַכנאווקע — דאָרף אין דער טאָל-טיף. און בערגעלעך הויכע אַרום און אַרום. און די זון שוין אין מאַירעוו פארזינקט. און די שלאכט האט אַף צענדליקער מייל זיך צעהילכט און צע-רויכערט. און דער פיינט האט די רויטע פארקלעמט מיט אַ אייזערנעם רינג

דער פיינט — דער געקעכלטער פאַרעץ — האט פאַלקן געדונגען, האט אַפּגעקויפט פריינט — גאַליציאַנער. פריינט האבן געפעלשט. אַף פעלד אַף צעשפרייטן, אַף רויטע פארקלעמטע, אין אַוונט ניט גרינגן גייט אויף אין הויכן לעוואָנע מיט פאַנעם מיט געלס.

און סע רוקט זיך, סע יאָגט זיך, סע נענט זיך בייזוואונדעריש הודען, און ליכטיקער אַוונט אַף פעלד זיך מיט קוילן צעקלינגט, וועט געקעלכטער פאריץ אין נאַכט אַרום מאַכנאווקע פראַווען לע-בענדיקע סודע ? וועט די מאַכנעס די רויטע דערוואַרגן דער אייזערנער רינג ?

אַרום און אַרום אַפּן פעלד האָט אָנגעשפּיצט פיינט באַיאַנעטן, און ער קנאַלט מיט קאַנאַנעס, איז מיט אָנפאַל רעציכישן נאַנט

וועט געקלעכטער פאָרעץ אין נאכט אַרום מאַכנאָוקע טאַנצן און
שפּעטן

פון געהאנגענע רויטע, פון געפאַנגענער פּאָן ?

סע רוקט זיך, סע נענט זיך, סע רייסט און סע שמיצט און סע
דונערט.

פון זיג און פון רויב און פון פרייד איז שוין שיקער דער פיינט.
ברידער פון פאָלק טאראשטשאנער, ברידער באַהונער !
וואס וועט עס, וואס וועט עס געשעען דאָ היינט ?

II

און דער סוינע — דאס איז דער פאָרעץ,
אָאס אין גאנצן ברייטן לאַנד,
איבער וועלדער, איבער פעלדער גאָרע
האַט געהערשט זיין האַנט.

און דער סוינע וויל דאָך הייס באצאָלן,
ווילל מיט רויטע טעג און נעכט
האבן זיך אין ברייטן לאַנד צעכאָלעמט
אַלע זיינע קנעכט.

און דער סוינע, אַז ער נעמט געפאנגען,
זי'דאָך זיין לוינ און גאָב —
אויפגעהאנגען אָף די הויכע שטאנגען
מיט צעבראָקטן קאָפּ אַראָפּ.

פאר זיין, פאָרעצס, גרויסן, ווילדן ווייטעק
פאר זיין, פאָרעצס, דולער שאַנד,
פאר די פאָנען, פאר די פריי-צעווייטע
אינם גאָרן פרייען לאַנד...

סוינעס מאַכנעס נאַנט שוין, נאַנט שוין שפּאַנען,
און געפּענטעט איז דאָס אָרט!...
ברידערלעך באַהונער, ברידער טאראשטשאנער ?
וואָס וועט היינט געשעען דאָ ?

III

פון פעלדער-פלאַך דעם ברייטן, הוילן
פליען, פייפן, שניידן סוינעס קוילן.
קעגן געלן פּאַנעם פון לעוואָנע
שטעלן רויטע אויס זיך אין קאַלאָנעס.

רינג-אַרום. קיין ברייע ניט פאַראַן דאָ.
„דורכרייסן דעם סוינע!“ — הילכט קאַמאנדע.
ניט קיין רו, קיין שלאָף היינט, ברידער מאַטע!
„דורכרייסן!“ — באַפעלט דער כאַווער קוויאַטעק.

אין די קייטן, אין די ווייטעק-יאָרן
כאַווער קוויאַטעק האַט געשמידט דעם צאָרן.
וועלן ניט פאַרפלעקן יונגע רייטער-אירע
כאַווער קוויאַטעקס שוידער — פיינ סיבירער.

פּאַנען פריי-צעווייטע, רויטן קרעמל
וועלן טאראשטשאנער ניט פאַרשעמען!
מיט געפרעסטן צאָרן, שטייפער האַנע
אַפן סוינע וועלן זיך באַהונער לאָזן!...

ווי אַ וויכער יאַגן הייס-פאַרשייטע,
פליען אָן דעם סוינעס ווילדע רייטער.
ניט דערלעבן וועט ער אינזער כאַרפע!
דורכשניידן די קלעם, דעם רינג דעם שאַרפן!

אַף די פריצים, אף די סאַנים אף די זאַטע
יאָגט פונפאַרנט אינזער כאַווער קוויאַטעק!...
אַפן פעלדער-פלאַך צעשפילן זיך די קוילן.
אַפן פעלדער-פלאַך — געהילך און מענטשן-קוילן.

סייאָגן זיך די רויטע און זיי שרייען,
יאָגן זיך און פליען אַפן פייער,
פליען אימפעטיק, לעבענדיקע אַזוינע
אַף די שטייפע שוץ-גראַבנס דעם סוינעס.

— „ניט געריכט האסטו זיך, פאַרעץ-שויטע,
אַז אַזוי טון וועלן מאַכנעס רויטע?!
פון די שוץ-גראַבנס צוריק זיך קערסטו?!
לאַזט פאר רויטע איבער גראַבנס ערשטע?!“

אַפן פעלדער-פלאַך — געשרייען, קרעכצן, רופן.
אַפן פעלדער-פלאַך — צעוואַלגערט טויטע גופן.
האַבן טאַראשטשאַנער עפעס אַנצואווערן?
פון די שוץ-גראַבנס אַרויס, לעגיאַנערן!

ווייסן די באַהונער דען אַן אַנדער אויפן?
פון די שוץ-גראַבנס לאַזט, פריצימלעך, זיך לויפן!...
סי'האט דער אַנפאַל זיי געטראַפן פלוצים —
בלייבן פריצים אין די גראַבנס אין די טוצן.

הענט צעשטרעקן אַפיצערעלעך דעם סוינעס,
וויינען, בעטן, אַז מע זאָל זיי שוינען...
אין געמיש פון רוש, געלויף און מייסעם
נעמט זיך ערשט צעפלאַקערן די שלאַכט די הייסע.

פאַר די פּאַנען, פאַרן רויטן קרעמל
דאַרף מען רייען דריי פון גראָבנס נעמען!
פריצימלעך צי ט אויף, וואָרט צו, ניט-פרייט זיך!
די באַהונער פליען צו צו ריי צו צווייטער!

דאַרט, וואו רעלס פון אייזנבאַן צעשטראַלטע,
צווישן סאָסנעס האט דער סוינע זיך באהאלטן.
מיט די שפּיזן, מיט די קילע באַיאָנעטן
דאַרף מען דאַרט דעם קאַפּ דעם סוינע פלעטן!

איז די צווייטע ריי גענומען — היט זיך!
טאַראַשטשאַנער פליין אָף ריי אָף דריטער!
איז דער פעלדער-פלאַך באַשיינט מיט העלע בליצן,
סע אַנטלויפן ווילד און דול די פריצים.

זינגען די באַהונער שטאַרקער, יונגער, העכער, —
סֵי־איז דעם סוינעס שטייפער רינג צעלעכערט!
איבער פעלדער, לעבן דערפער, לעבן שייערס
האט זיך אויסגעצויגן וועג אַ פראַנק-און-פרייער!

IV

מאַכנאַווקע — דאַרף אין דער טאָל-טיף. און דער פיינט איז אַנטלאָפן.
און אַ דורכגאנג איז דאָ. האט רויטע אַרמיי
ווי מע גייט און מע שטייט אַרום דאַרף זיך אויסגעלייגט שלאָפן.
אָף אַ שאָ, אָף צוויי.

מיט האַק און מיט פאַק און מיט שאַנד איז דער פאַרעץ אַנטרינען.
איז מונטער דער שלאָף ביזן וועג, ביזן רוף

פון ברידער, פון וואַכלייט אין שאַען פון קילן באַגינען:
— שטייט אויף! שטייט אויף!

„גרייט זיך צו וועגן צו נייע! גיך און לעבענדיק!
וואַכע און שטייפע און מונטערע דארפן מיר זיין!
סיווארטן נאָך מיילן און מיילן! און ס'איז נאָך די שלאכט ניט
געענדיקט!

און ס'דראָט נאָך דער פיינט!

ל ו י ן

ווי אזוי זי געבאָן איז אין העמדל אין גרינגן, מיין יוגנט,
איז זי געבאָן אויך באַגלייטן די זעלנערשע צוגן.

אין מיטן אַ זומער, אין דערפעלעך, שטעטלעך גיט כאַסענעס-
כופעס.
אין מיטן א זומער, אין דערפעלעך, שטעטלעך — בלעטלעך
אף סלופעס.

בלעטלעך אף סלופעס די דערפער, די שטעטעלעך ווסן:
גיט אונז אין פייער גיין גרויסן די קינדערשע גופים!..

איז מיין יוגנט מיט העמדל מיט גרינגן געשטאַנען אין ווייבער-
געיאָמער,
געקושט זיך, געזעגנט מיט אלע, וואָס גיין אף מילכאָמע.

בעהאַנגען אין צוג-פענסטער פענעמער גליווערדיק שטומע,
האַט מיין יוגנט מיט אַלע צו אַלע געשריגן: קערט אום זיך!
קערט אום זיך!..

זיי האָבן זיך אומגעקערט. שפעטער, מיט יאָרן ערשט, שפעטער
און כ'האָב זיי געזעען פאַרפלייצן דעם לאַנדישן שעטעך

און כ'האָב זיי געזעען אין מאַכנעס, אן צוימען, אָן פלויטן
און כ'האָב זיי געזעען אין נייע, אין מורדישע טויטן.

זיי האָבן זיך אומגעקערט, פרייע און העפקער-צעברויזטע.
אין שטעט האָט געדונערט פון זייערע מעכטיקע פויסטן.

זיי האָבן זיך אומגעקערט: — „ברידערלעך, אייגענע, לאָמיר
באַלויגען ווי ס'קומט און ווי מ'דאַרף פאַר א גרויסער מילכאָמע!“

און האָבן צעלאָזט זיך, צעיאָגט זיך מיט קרעפטיקע רוישן:
— לוינ פאַר אַ גרויסער מילכאָמע — אן אויפשטאַנד א גרויסן!

1905

א

צווישן וואלד און וואלד, אף לאַנקע, אין מיין זוניקער האַפּטאַקע,
אין מיין האַפּטאַקע און האַפּטאַקע פון א ערד
פאַר נאַכאַמאַל און נאַכאַמאַל באַלאַגערן די שטאַקן,
פאַר אַנפליען און איינעמען מיט איין באַגער,
מיין געמיט, וואָס ציטערט נאָך, צו לידער רופסטו,
יאָר פון טכילעס, וויגל-יאָר פון אונזער אופשטאַנד!

ס'איז די האַפּטאַקע לייכט און האָט מאַיאַנטקעס לידער
און פאַר דער לאַנקע — וואלד און נאָך דער לאַנקע — וואלד
און דו ביסט דאָך דער קוואל און דו-דו ביסט דער פרי דאָך
און אין די וועלדער שווינדלט דיין געשטאַלט,
רויש, אין וועלכן סיפלעג מיין קינדהייט - שטוב שטיין,
יאָר פון טכילעס, וויגל-יאָר פון אונזער אופשטאַנד!

מיט קינדערש אויג געגאן צף מאַרקן צווישן פּורן,
מיט אויער קינדערשן האב איך זיך איינגעהערט:
סע ריידן דיינע באַכורים, אַז דורך אַ שטורעם
די גרויסע ערד וועט ווערן אויסגעקערט, —
זיי שיינען, רייד, און זינען-ווינקעלעך, געהיט פארשטופטסטע,
יאָר פון טכילעס, וויגל-יאָר פון אונזער אופשטאַנד!

און די האַפּסאַקע קלינגט מיט וואוילע באכורים פאטלאַטע!
מיט איינשטעל היציקן, מיט פיבערדיקן שפרונג,
מיט ערשטער רויטער פאַן אין מיידל-הענט צעפלאַטערט,
מיט ערשטן פריי-צעבונטעוועטן יונג
אין מיין האַפּסאַקע, ערד-האַפּסאַקע רופסטו,
יאָר פון טכילעס, וויגל-יאָר פון אונזער אופשטאַנד!

ב

קליינינקער, אין גארטן, אף דער הוידעלקע.
אף מיין גאס און באַ מיין שטיבל — ציטעריקע פרייד.
פלוצים — פלוצים — ס'איז אף ברוק די פאָן די רויטע דא.
פלוצים — פלוצים — ליכט און טראַט פון מאַכנע און טרומייט.

שוועסטער, נעם מיך, פיר מיך בא דעם הענטעלע.
שוועסטער, פון די קלאַרע טייכן גייען זיי.
שוועסטער, ס'גלאַנצט דאָרט פאָן, צו הויך געווענדעטע.
שוועסטער, קום, אָ, קום אַריין אין ריי.

פון די ליקן קומט אַ צענדלינג, קומט א מייע-צו.
איבער ליקן — פלאַקערט, פלאַטערט רויטער אָס.
מאַכנע העלע אונטער פאָנען פריי-צעווייעטע.
ביון רייטער, ביון אָנפאל, ביון ווילדן שאַס.

דעמאָלט קומט אף פלויטן פלאַם מיט מוירע אָן.
דעמאָלט לעכערט פאָן און האַרץ מיינס — ביקסן-שוויט...
יאָרן מיינע, דעמאָלט רויט-געבוירענע,
שפעטער, שפעטער האָבן זיך צעפייערט רויט.

וואָס האָט איר געבראַכט אַהער ?

פֿון דער נעסיע אַרום דער ערד
געקומען איז יענער, געקומען איז דער.

פֿון דער נעסיע אַרום דער ערד
וואָס האָט איר, פֿריינט, געבראַכט אהער ?

וואָס האָט איר געזעען, וואָס האָט איר געהערט
אין דער נעסיע אַרום דער ערד ?

אן אייך געבליבן איימיק-אַליין
מיר האָבן געבענקט, מיר האָבן געדענקט :

אַף יענער זייט טייכן, אַף יענער זייט יאַם
אַ פֿריינט, א פֿריינט און א פֿריינט פֿאַראַן.

קלויבן זיי, וועלן זיי ברענגען צו אונז
אַזויפיל שמייכל, אַזויפיל זון.

טייערע, ליבינקע, פֿון לאַנד אין פֿון שליאך
וואָס האָט איר אַהערצו מיטגעבראַכט ?

ריידן זיי, זאָגן זיי : — אַזוי און אַזוי.
געגעסן, געזאפֿן, געשלאָסן מיט פֿרוי,

פאַרסאָפּעט געלאָפּן אַזוי ברייט, אַזוי לאַנג,
ביזקל געבליבן שלינג און שלאַנג.

פיינע רעק און איידעלע מאַנישקעס,
זיידענע העמדער און זאַטע פּיסקעס,
און ליידיקייט אַסאַך און ווערטעלעך אַסאַך
האַבן מיר אַהערצו מיטגעבראַכט."

— האָט איר געזען, ווי ס'כאַלעמט גוף,
ווי ס'כאַלעמט האַרץ, אז וון גייט אויף?

האַט איר געהערט דעם רויש פון דאָר
אַף די אַספּאַלטן פון שטאָט ניו-יאָרק?

האַט איר געזען ווי אויגן גליין
אין שטאָט פאַריזש, אין שטאָט בערלין?

האַט איר געהערט, ווי אויפשטאַנד שפּאַנט
אין דאָרעם-לאַנד, אין מיזרעך-לאַנד?

ריידן זיי, זאָגן זיי. צעזייט און צעווייט,
זאָגן זיי, ריידן זיי. נישטיקע רייד.

פלאַפלען זיי, פילדערן. ליידיקער ראש.
אויסגעהוילט און דורכגעפוילט און פּוּטט און פּאַס...

טוט מיר אַזוי וויי. טוט מיר אַזוי באַנק
וואָס זיי קומען שלינג און שלאַנג.

טוט מיר אַזוי וויי, טוט מיר אַזוי באַנק.
א טאָג און אַ צווייטן ליג איך קראַנק.

אַ טאָג און אַ צווייטן די פּיין מיך וואַרגט.
שטיי איך אַפּן דריטן אויף געזונט און שטאַרק.

שלינג און שלאנג קערן זיי זיך אום.
צף די גאַרע ווייטן צ יאם מיט זון.

רוסלאנד! היימלאַנד! רויטע פּאָן!
רוסלאַנד! היימלאנד! וואונדער-האַריזאָנט!

שלינג און שלאַנג... וואָס זיינען זיי דערווערט?
מיט טאָג מיט יעדערן מער און מער
גרויס די ערד, פול די ערד!

רוסלאַנד! היימלאנד! רויטע פּאָן!
רוסלאַנד! היימלאַנד! וואונדער-האַריזאָנט!

פון וועלעכן קאנט און פון וועלעכער שטאָט,
יונגער מאַטראַס פונם באַלטישן פּלאַט?

א קיילעכדיק היטל מיט סטענגעס אף אים:
„באַלטישער פּלאַט, אונטערוואַסערן-שוויים“.

ר'געדענקט שוין אַליין ניט זיין שטאָט און זיין שטאָם.
ער פּאַרט קיין קראָנשטאָט צו זיין שיף אפן יאַם.

אַ טאָג און אַ נאַכט, אַז סע שלעפט אונז „מאַקסיים“.
א טאָג און אַ נאַכט, אַז מיר זינגען מיט אים.

אַף פעלדער אַף טונקעלע שמעקט שוין מיט שניי.
אַף פעלדער אַף טונקעלע ר'גיס אַ געשריי.

אַף פעלדער אַף טונקעלע גיט ער א קוויטש, —
פריילעכע מונטערקייט, באַכערשע היץ,

פריילעכע מונטערקייט, מוירדישע קראַפט:
— ערד, איך צעשטער דיך און ווידער באַשאַף!..

פויל גיט „מאַקסימקע“ א סקריפּ נאָך אַ סקריפּ...
דערציילט ער מיר מאַיסעס פון יאַמישער טיף.

בין אַנקום קיין מאַסקווע נאָך ווערסטן אסאַך —
דערציילט ער מיר מאיסעס פון ברידער אין שלאכט.

אַ פייף און אַ פאַטש זיך אין קניעס: — אַ — וואָ,
אין טויזנטער ליגט אף די פעלדער ברעטוואָ!..

„אורארא“ געטאַן האָט א קנאַל פון נעווא, —
אַוועק איז אף פעלדער זיך שלאַגן ברעטווא!..

אין פייף און אין רייד זיינע הער איך דעם ראַש,
דעם גרויזאמען ראַש באַ דעם שטורמען סיוואָש.

אין רייד זיינע הער איך דעם פאָדער פון פאָן:
„דערלאַנג אונז סיביר און דערלאַנג אונז דעם דאָן!..“

כאָטש אַ מיסע-מעשווע, כאָטש שפרינג פון דער הויט, —
דאָס לאַנגה מוז זיין אונזערס, דאָס לאַנד מוז זיין רויט!

פון רייד און פון פאָנעם מאַטראַסישן ווייט
מיט יאַמישער טיף און מיט יאַמישער ברייט.

און סיקלינגען ווי מאַיסעס פון טויזנט-אין-נאַכט
מאַטראַסישע מאַיסעס פון ברידער אין שלאַכט...

שלעפט אונז „מאַקסימקע“ און פאָרט און דערפאָרט.
באַם אַנקום קיין מאַסקווע א גרויער קאַיאַר.

די גאַסן און פלעצער — אין קילן באַגין.
בא געסל פאַרנעפלסט איך שייד זיך מיט אים.

— „געזונט בלייב, בראַטישקע. דו גריס דאָרט קראָנשטאַט,
דו גריס יעדער שיף דאָרט און גריס יעדן יאַט“.

— „בראַטישקע, פאַרגעס ניט. דו שרייב אָן אַ ברייוו.
קום זומער צו פּאַרן צו אונז אָף דער שיף.

וואוילע בראטווא אָף דער שיף דאָרט פאַראַן.
מיר וועלן דיר ווייזן דעם באַלטישן יאָם...”

פון ראָג מיט דער האַנט נאָך אַ פּאַכע מיר: — היי,
געזונט בלייב, בראטישקא!... — אַ קוויטש, אַ געשריי,

פריילעכע מונטערקייט, מוירדישע קראַפט:
— ערד, איך צעשטער דיך און ווידער באַשאַף!...

ערשטער מאי

מ'האָט די קינדער פארנאָמלט באַם סקווער. ס'זיינען קינדער געגאַן
מיט מוזיק
פון דער שטאָט פון דער אלטער, פון דער שטאָט פון דער נייער,
פון יענער זייט בריק.

אין העמדלעך אין בלויע פון הויפן פון שוואַרצע אין נידער
פון שטאָט
איז אין שטאַלענע מאַכנעס געקומען צוגיין דער מעטאלן-
זאוואָד.

אין העמדלעך אין ווייסע, מיט קווייטן אָף העמדלעך, מיט
פריילעכן בליק
זיינען געקומען די מיידלעך די יונגע פון טאבאק-פאבריק.

האָבן קינדער געלאַכט, האָבן מיידלעך געלאַכט, האָט די
מאי-זון געווארעמט
זיינען די רויטע ארמייער געקומען צוגיין פון דער ווייטער
קאזארמע

מיט דער פלאם-רויטער פאָן, מיט דעם הילכיקן פויק,
מיט דעם גרויסן טרומייט.
האָט די שטאָט זיך אין רויטן געוויגט, זיך מיט פרי-שיין
געפרייט.

האָט מיט בליאונג מיט פרישער געבלאָזן, געאָטעמט פון פעלד.
האָבן זיך קליינינקע קינדער אין סאַמע פונ-פאָרנט געשטעלט.

און דערנאָך די פאַבריק, און דערנאָך דער זאַוואָד, אין א
ריי נאָך א ריי —

מ'איז צום גאָרטן צום טיפן צוועק, צו די טייכן די צוויי.

אָף טייכן אָף קלאָרע, אין גאָרטן געדיכטן, אין זוניקער טיף
איך האב זיך מיט קלייניקע קינדער אָף שיפלעך געשיפט.

אַ העל-טאָג א יאָנטעוודיק גרויסן, ביז זון איז אין מאַרעוו
פארגאן,

האָט גאָרטן געציטערט, האָט גאָרטן געקלונגען מיט אונזער
געזאַנג.

אַ העל-טאָג א ליכטיקן-גרויסן וואוהין נאָר א ווענד און וואוהין
נאר אַ קער
די קווייט די צעפלאמטע, דאָס קינד דאָס צעשפילטע, דער האַמער,
דער סערפּ.

איז דיר, כאָווער, אויסגעקומען ווען סיניט איז
ארויסגיין אין א נאַכט-פעלד פון א שנעלן צוג
און געבן פאַר דער ראַכוועס זיך א בוק
און זאָגן שטיל: געבענטשט זיי, ריז!

געבענטשט, אוקראַינע, זיי, געבענטשט זיי, רייסן,
געבענטשט זיי, לאַנד, פון שוואַרצן יאַם ביז ווייסן,
געבענטשט זיי, איין-און-איינציק לאַנד,
פון דניעפער-טייך ביז גרויסן אָקעאַן...

מיר האָבן קינדערלעך — לוסטיקע שעפעלעך.
אונזער שטרעקע איז פאַר זייערע קעפעלעך.
פונם ערשטן זונען-שטראַל און פון העט-פרי
קלינגט אף פעלדער-ברייט די גרויסע מי.

וואו א אישעוול און וואו א שטאָט
מיט רויך, מיט קנויליקן, הויכט זאָוואָד.
ניטאָ, ניטאָ באַ אונז קיין האַריוואָנט,
וואָס זאָל ניט קענען די רויטע פאַן!...

האַסטו, כאָווער, זיך אמאָל פארקלערט,
ווען סיניט איז, אין א פעלדער-נאַכט,
קעגן שטערן-הויך, אין א מיטן-שליאך:
וואָס באַגערן מיר פון מאַמע-ערד?

אז די ערד איז שוין אזא מין זקיינע
און דו רעס — דוירעס — לאנג אזא ניט ריינע,
האָט זיך אויפגעכאַפּט דער יונגער אייניק:
זאָל זי ווערן ריין און זאָל זי ווערן יונג —

און אויב זי בלוט שוין מאָנט און אויב זי בלוט שוין טרינקט,
איז זאָל זי טרינקען נאָך, איז זאָל זי טרינקען מער,
נאָך יונג זאָל ווערן ערד, נאָך ריין זאָל ווערן ערד!..

האַבן מיר דאָך, כאַווער, אָנגעהויבן
מיט אזא מין ברען, מיט אנז מין גלויבן,
טראַך-טאַ-ראַ-ראַך, טראַך-טאַ-ראַ-ראַך —
זיינען מיר אוועקגעגאַן אין אונזער שלאכט.

וואו א שטעגעלע, וואו א יאַר,
ליגט א בערגעלע, ליגט א בארג,
ליגט א שוועסטער דאָרט, ליגט א ברודער דאָרט.
אין טעג אין פלאמיקע, אין טעג צערודערטע.
מיר האָבן זיי אוועקגעשענקט.
און מיר אליין? און מיר אליין?

אָפּגערוט א צייט פון שלאַכטן אנגעהויערע
האַבן מיר דערווייל גענומען בויען מויערן.
דו האָטט אויסגערוט? איך האָב אויסגערוט?..
נא, איז גוט, טאַקע זייער גוט.

סיטרומיטעט שוין די גאַס,
מע קלאַפּט אין אונזער וואוינונג:
מיט אויפגעוואכטן קאַצעט
גיט אויף אף אונז דער סוינע!

סע טרייסלט אונזער הויז
דאָס הילכן פון די גלאָקן:
סע לאָזט, סע לאָזט זיך אויס
די קורצינקע האפּסאַקע!

וועסטו, כאַווער, דאָך ארויסגיין מיט מיר
אף גרויסן שליאַך אין מיטאַג — העל
און זאָגן צו דעם ברייטן פעלד:
מיר זיינען דיינע פונקט ווי פּריר!

מיר האָבן ניט געוואוסט קיין פיבער און קיין פאַרכט.
מיר האָבן שוין געשאַנקען, מיר וועלן שענקען נאָך.
אונזער ליבשאפט דויערט, אונזער טריישאַפט בלייבט.
מירן דיך באשיצן מיטן אייגן לייב.

מיר האָבן דיך געכאַוועט, מיר האָבן דיך געבויט,
וועלן מיר ניט רוען: — טויט אַדער רויט!..

א י נ ה א ל ט

זייט

I

7 אין די טיפן פון די זומערס	
8 וויל זי אוועקפליען	
10 אזא ליבשאַפט, פאָטערלאַנד!	
13 ליוואדיע	
15 איז וואָס געדענקט די יונגקייט מיינע	
17 סע ווערט ניט גימעס	
18 די צייט אין שטאָט געשטילט	
19 צו די פריערדיקע קניען	
21 אין שאַ אין שטאָטישער	
22 זיילן-לויף און בוימער-בויג	
24 ווייל דאָס לייב פון פאַרנאַכט	
25 נאנא מיך ציט	
28 נאנא איז אף פיסלעך אף פלינקע	
30 לעבעדיקע טעג די וויסע ברוסט פאַרברייטערן	
32 שטייגער	
36 יעסענינען: (א) פאר דיין לעבן	
38 (ב) האָט דיין זון דיין אייביקע	
39 מאַסקווע: (א) געדענק א בריק	
41 (ב) און מיר זיינען דאָך אין קרעפטיקייט	
43 (ג) אז פאָרט מיין אויג אַלץ מער	
45 אין אַט דעם פרי	
46 אזוי פון זיך אַמאָליקן	
47 שיקט זי, קלאַפּט זי טעלעגראַמעס	
48 ס'וועט זיין באַ מיר מיט דיר אַ שלאַכט	
50 אַ בוים וואָקסט אויס	

זייט

51	נאך א מיעטער ליאמע
53	אינגלשקייט און פרילינג
57	קרים : א) איבער ווייסע דירעס
59	ב) און זעען זעט מען ווייט
61	ג) מיר שניידן דורך דעם האלבאינזל
62	פרישע קלאַרע פרי-שיין
64	דאָס געזאַנג פון מילדן לאנד : א) היינט איז א שיינער פרי
67	ב) פארוואָס, מאַדאַם
71	ס'איז שוין אַ נייע היים
73	אין דער הויפט-שטאָט
77	צי דער הויכריידער שרייט

II

81	באַם דניעפּר
88	44 און 45
94	טעלעגראַמעס
99	זאַנגען
103	שלאַכט באַ מאַכנאָווקע
109	לויך
111	1905 : א) צווישן וואַלד און וואַלד
113	ב) קליינינקער, אין גאַרטן
114	וואָס האָט איר געבראַכט אַהער ?
117	פון וועלכן קאַנט און פון וועלכער שטאָט
120	ערשטער מאַי
122	איז דיר, כאַווער, אויסגעקומען ווען ס'נייט איז

ביכער פונם זעלבן אווטאָר

1. אַטעם (לידער). פאַרלאַג „קולטור-ליגע“. קיעוו, 1922.
2. לידער. פאַרלאַג „קולטור-ליגע“. קיעוו, 1925.
3. גאַלאַם (דערציילונג). פאַרלאַג „קולטור-ליגע“. קיעוו, 1926.

